MINISTERUL SĂNĂTĂŢII, MUNCII ŞI PROTECŢIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

DISPOZITIE

mun. Chişinău

„06" noiembrie 2018 Nr. 576 d

Cu privire la evaluarea şi validarea Profilului ocupaţional în domeniul asistenţei medicale comunitare

În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 1863 din 08.10.2014 „Pentru aprobarea Metodologiei de elaborare a standardelor ocupaţionale", Hotărârii Guvernului nr. 853 din 14.12.2015 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor pentru învăţământul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar, Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1016 din 23.11.2017 „Cu privire la aprobarea Cadrului Naţional al Calificărilor din Republica Moldova", Ordinului Ministerului Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei nr. 22 din 03.03.2014 „Cu privire la aprobarea Clasificatorului ocupaţiilor din Republica Moldova" (CORM 006-14), în temeiul pct. 9 alin. 11 din Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea Ministerului Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 694 din 30.08.2017,

D I S P U N:

1. A organiza la data de 08 noiembrie 2018 şedinţa Grupului de lucru şi Comisiei de evaluare şi validare a Profilului ocupaţional în domeniul asistenţei medicale comunitare (Codul specialităţii 91210), dezvoltat în conformitate cu Metodologia de elaborare a standardelor ocupaţionale cu modificările şi completările ulterioare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1863 din 08.10.2014, şi Ordinului Ministerului Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale nr. 811 din 27.06. 2018 „Cu privire la constituirea grupurilor de lucru în vederea elaborării Profilului ocupaţional în domeniul asistenţei medicale comunitare şi Comisiei de evaluare şi validare", în sala Guitar, hotelul Jazz (Chişinău, str. Vlaicu Pârcalab, 72), conform agendei din Anexa nr. 1 la prezenta Dispoziţie.

2. Rectorul Universităţii de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemiţanu", dl Ion Ababii, Directorul Centrului de Excelenţă de Medicină şi Farmacie „Raisa Pacalo",

dna Ala Manolache, Directorul Centrului de Educație Medicală Continuă pentru personalul medical și farmaceutic cu studii medii, dna Vera Loghin, Direcția Generală Asistență Socială și Sănătate a Consiliului municipal Chișinău, dna Carolina Olaru, conducătorii instituțiilor medico-sanitare republicane, municipale, raionale vor asigura participarea specialiștilor la Atelierul de lucru, conform listei participanților din Anexa nr. 2 la prezenta Dispoziție.

3. Cheltuielile legate de logistica ședinței de lucru vor fi suportate de proiectul moldo-elvețian „Viață Sănătoasă. Reducerea poverii bolilor netransmisibile" implementat de Institutul Elvețian Tropical și de Sănătate Publică.

4. Cheltuielile determinate de deplasarea specialiștilor vor fi suportate la locul de muncă, conform legislației.

5. Controlul executării ordinului se atribuie dnei Tatiana Zatîc, șefa Direcției politici în domeniul asistenței medicale primare, urgente și comunitare și dlui Valeriu Goncear, șeful Serviciului politici în domeniul managementului personalului medical și social.

Secretar general de stat **Boris GÎLCA**

Anexa 1.
la Dispoziția 576
din 06 noiembrie 2018

A G E N D A
Ședinței Grupului de lucru și Comisiei de evaluare și validare a Profilului ocupațional în domeniul asistenței medicale comunitare, 08 noiembrie 2018, Hotelul Jazz, sala Guitar, str. Vlaicu Pârcalab, 72

Timpul	Activitatea	Prezentator
15.00 – 15.30	Înregistrarea participanților	
15.30 - 15.40	Deschiderea și obiectivele ședinței	Tatiana Zatîc, Șef, Direcția Politici în domeniul asistenței medicale primare, urgente și comunitare, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Savca Diana, Șef Cabinetul Instructiv-Metodic Republican
15.40 - 16.20	Prezentarea Profilului ocupațional în domeniul asistenței medicale comunitare	Mariana Negrean, Director adjunct pentru instruire practică, expert ANACEC, CEMF „Raisa Pacalo"
16.20 - 16.50	Prezentarea referințelor asupra Profilului ocupațional în domeniul asistenței medicale comunitare	Prof. Ghennadie Curocichin, USMF "Nicolae Testemițanu" Ala Manolache, Director CEMF „Raisa Pacalo" Vera Loghin, Director, Centru de Educație Medicală Continuă pentru personalul medical și farmaceutic cu studii medii (CEMCPMFSM)
16.50 - 17.30	Prezentarea opiniilor membrilor Comisiei de evaluare	Curus Tatiana, Olga Aga, Slesari Nadejda, Tatiana Gonța
17.30 - 18.00	Concluzii și încheierea ședinței	Toți participanții la ședință

Anexa 2.
la dispoziția 576
din 06 noiembrie 2018

Lista participanților
la ședința Grupului de lucru și Comisiei de evaluare și validare a Profilului ocupațional în domeniul asistenței medicale comunitare, 08 noiembrie 2018, Hotelul Jazz, sala Guitar, str. Vlaicu Pârcalab, 72

1.	Zatîc Tatiana	Șef Direcție politici în domeniul asistenței medicale primare, urgente și comunitare, MSMPS
2.	Valeriu Goncear	șeful Serviciului politici în domeniul managementului personalului medical și social
3.	Anna Gherganova	șef Direcție politici ocupaționale și de reglementare a migrației
4.	Savca Diana	Șeful Cabinetului Instructiv-Metodic Republican
5.	Curocichin Ghennadie	Profesor universitar, Șef Catedra Medicină de familie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"
6.	Zarbailov Natalia	Conferențiar universitar, Catedra Medicină de familie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", Proiectul "Viață Sănătoasă"
7.	Stempovscaia Elena	Conferințiar universitar, doctor în pedagogie, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă", Președintele Asociației Nursing RM
8.	Muntean Maria	Asistent universitar, Catedra Medicină de familie, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", Vice-președintele Asociației Nursing RM
9.	Manolache Ala	Director, CEMF „Raisa Pacalo", formator național
10.	Negrean Mariana	Director adjunct pentru instruire practică, grad didactic superior, grad managerial unu, formator național, expert ANACEC, CEMF „Raisa Pacalo"
11.	Tomulescu Liuba	Șef catedră Discipline terapeutice, grad didactic superior, grad managerial unu, formator național, expert ANACEC, CEMF „Raisa Pacalo"
12.	Loghin Vera	Director, Centru de Educație Medicală Continuă pentru personalul medical și farmaceutic cu studii medii
13.	Sanduța Ludmila	Metodist, Centru de Educație Medicală Continuă pentru personalul medical și farmaceutic cu studii medii
14.	Cociug Angela	Asistent medical superior, Clinica de Asistență Medicala Primară
15.	Osievschi Silvia	Asistent medical superior, secția medicilor de familie nr. 1 CCD, IMSP AMT Rîșcani, mun. Chișinau
16.	Curus Tatiana	Asistent medical superior, IMSP AMT Botanica, mun. Chișinau

17.	Aga Olga	Asistent medical superior, IMSP AMT Râșcani, mun. Chișinau
18	Slesari Nadejda	Asistent Medical comunitar IMSP CS Mărăndeni, OMF Pîrlița, Florești
19	Gonța Tatiana	Asistent medical comunitar, CS Strășeni, OMF Redeni, Strășeni

Anexa nr.1
la dispoziţia Ministerului Sănătăţii,
Muncii şi Protecţiei Sociale
nr. 5760 din 06.12.2018

PROFILUL OCUPAŢIONAL

91210. Specialitatea MEDICINĂ

Calificarea ASISTENT MEDICAL COMUNITAR

Elaborat de Centrul de excelenţă în medicină şi farmacie „Raisa Pacalo"

I. GRUPUL DE LUCRU:

1. **Stempovscaia Elena,** doctor în psihopedagogie specială, conferenţiar universitar USP „Ion Creangă", Preşedintele Asociaţiei Nursing din Moldova, asistent medical, categorie superioară în specialitate, coordonator de grup
2. **Negrean Mariana,** director adjunct pentru instruirea practică, grad managerial I, grad didactic superior, expert ANACEC, formator naţional, Preşedinte a Comisiei de Specialitate Nursing a Ministerului Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale, Centrul de excelenţă în medicină şi farmacie „Raisa Pacalo"
3. **Munteanu Maria,** asistent universitar, Catedra medicina de familie, Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „NicolaeTestemiţanu"
4. **Tomulescu Liuba,** şef catedră Discipline terapeuitice, grad didactic superior, formator naţional, Centrul de excelenţă în medicină şi farmacie „Raisa Pacalo"
5. **Sanduţa Ludmila,** metodist, Centrul de Educaţie Medicală Continuă pentru personalul medical şi farcaceutic cu studii medii
6. **Cociug Angela,** asistent medical superior, categorie superioară în specialitate, Clinica de Asistenţă Medicală Primară
7. **Osievschii Silvia**, asistent medical superior, categorie superioară în specialitate, secţia medicilor de familie nr.1 CCD, IMSP AMT Rîşcani, mun. Chişinău
8. **Zarbailov Natalia**, conferenţiar universitar, catedra Medicină de familie, Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemiţanu"

II. DATA ELABORĂRII 15.08.2018

III. DESCRIEREA CALIFCĂRII

Asistentul medical comunitar este specialistul care deţine competenţe profesionale de îngrijiri individualizate, orientate spre comunitate în plan preventiv, curativ, reabilitativ, paliativ, repartizate în activităţi autonome, delegate, interdependente şi interdisciplinare.

Asistentul medical comunitar oferă persoanelor, membrilor familiilor şi comunităţii educaţie privind sănătatea; sesizează, monitorizează şi gestionează cazurile de asistenţa medicală preventivă şi vizitele la domiciliu pentru persoanele cu necesităţi specifice. *Asistentul medical comunitar* facilitează accesul la serviciile sociale şi de sănătate, de diagnosticare şi tratament; asigură consilirea individuală şi a colectivităţilorcu privire la igienă, regimul alimentar şi alte măsuri cu caracter preventiv.

Asistentului medical comunitar i se asumă responsabilitatea pentru planificarea, aplicarea şi gestionarea ingrijirilor în mod autonom sau delegat în cadrul echipei

multidisciplinare, precum și aplicarea practica a masurilor preventive, curative, reabilitative și paliative.

Competențele profesionale ale *asistentului medical comunitar* sunt racordate la ***Directiva UE și a Consiliului European de recunoaştere a calificării profesionale*** (2013/55/UE din 20.11.2013), ***Ghidul EFN*** pentru implementarea Articolului 31 al Directivei 2013/55/UE, ***Direcțiile Strategice Europene pentru fortificarea nursing-ului și moșitului în vederea realizării Obiectivelor Strategiei Sănătate-2020.***

Calificarea *asistentul medical comunitar* este relevantă pe piața muncii pentru nivelul 4 ISCED și vine în concordanță cu *Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-14),* aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr.22/2014 – Subgrupa majoră **32** *Tehnicieni și asimilați în domeniul sănătății*, Grupa minoră ***325,*** *Alți specialiști în domeniul sănătății, asimilați,* Grupa de bază ***3253*** *Lucrători în domeniul sănătății publice*, Codul ocupaţiei ***325301***, Titlul ocupației *Asistent medical comunitar* și *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor pentru învăţământul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar*, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.853/2015. Baza legislativă asigură specialistului dreptul de a activa în calitate de *asistent medical comunitar* în cadrul echipei *multidisciplinare*, asigurând asistența medicală și educația pentru sănătate a indivizilor, grupurilor mici și al colectivitații.

Asistentul medical comunitar contribuie la păstrarea /îmbunătățirea stării de sănătate a individului, familiei şi a comunităţii prin aplicarea măsurilor de promovare a sănătăţii, prevenire a îmbolnăvirilor și îngrijirea bolnavilor în condiții de asistență medicală primară.

Asistentul medical comunitar prestează servicii de îngrijiri medico-sociale indiviziilor și comunității și asigură:

- aplicarea principiilor de îngrijiri individualizate, orientate spre comunitate respectând considerațiile juridice din domeniul de activitate, contextul economic şi impactul ecologic;
- colaborarea în mod eficient și comunicarea profesională cu reprezentanții altor profesii din domeniul sănătății și asistenţei sociale;
- planificarea, organizarea și realizarea îngrijirilor medicale de calitate orientate spre individ, familie şi comunitate în baza competențelor dobândite;
- identificarea situațiilor în care este nevoie de îngrijire și asigură comunicarea cu actorii interesați pentru stabilirea volumului și responsabilităților de asistență medicală necesară;
- participarea în stabilirea diagnocticului de nursing şi realizarea îngrijirilor medicale și sociale de promovare a sănătății, prevenire a îmbolnăvirilor curative, de recuperare sau de suport social indivizilor, familiilor şi grupurilor care necesită aceste îngrijiri;
- selectarea, implementarea şi evaluarea necesității în îngrijiri comunitare, promovarea sănătăţii şi educaţia pentru sănătate;
- inițierea în mod independent a măsurilor imediate pentru menținere în viață a pacientului conform Protocoalelor Clinice Naţionale;
- autoinstruirea şi educaţia profesională continuă, promovarea imaginii pozitive a profesiei de *asistent medical comunitar* în contextul social.

Asistentul medical comunitar activând autonom, independent și interdependent are funcția de a:

- reprezinta la diferite niveluri, unde se iau deciziile privind sănătatea, persoanele îngrijite, nevoile acestora şi să intervină pentru a fi recunoscute și respectate drepturile lor;
- colabora eficient în calitate de membru în cadrul *echipei multidisciplinare*, inclusiv cu organele guvernamentale şi organismele nonguvernamentale, naționale și internaționale în aspectul favorizării sănătății persoanelor îngrijite;

- implica indivizii, familiile şi comunităţile în îngrijirea proprie, să formeze și să dezvolte la aceştia responsabilitatea individuală privind sănătatea;
- asigura calitatea îngrijirilor acordate prin respectarea standardelor naționale și internaționale vizând educaţia medicală, practica clinică şi calitatea vieţii indivizilor, familiilor şi comunităţilor.

IV. ATRIBUȚII ȘI SARCINI DE LUCRU

Atribuții	Sarcini de lucru
1. Asigurarea respectării securității în sănătate și muncă (SSM)	**1.1.**Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă conform legislației în vigoare.
	1.2. Respectarea măsurilor de precauţie universală în activitatea sa profesională.
	1.3. Respectarea normelor tehnice privind regimul sanitaro-igienic și antiepidemic în diverse situații socio-medicale conform legislației în vigoare.
	1.4. Purtarea echipamentului de protecţie în acordarea îngrijirilor medico-sociale.
	1.5. Schimbarea echipamentului de protecţie ori de câte ori este nevoie, pentru păstrarea igienei şi aspectului estetic personal.
	1.6. Utilizarea echipamentului de protectie în corespundere cu procedeele efectuate și forma de contact cu pacientul.
	1.7. Respectarea metodologiei de supraveghere şi control a accidentelor cu expunere la produse biologice.
	1.8. Aplicarea managementului cazului de accident prin expunere la sânge (expunere cutanată, expunere percutană, expunere a mucoaselor), pentru toate căile de administrare a medicamentelor, efectuare a perfuziilor, transfuziilor, pansamentelor, cateterismului uretro–vezical, spălături, clismelor, intubaţie gastroduodenală, dezobstrucţie a căilor aeriene, intubaţie oronazotraheală, oxigenoterapie, secvenţelor de resuscitare cardio–respiratorie, intervenţiilor pre/ postoperatorii.
	1.9. Respectarea măsurilor de securitate în activitatea profesională cu aparatură şi utilaje medicale, utilaje electrice, sursele de gaz, sursele de oxigen, substanţele dezinfectante, în caz de incendii şi calamităţi naturale.
	1.10. Efectuarea sistematică a examenului medical.
	1.11. Menţinerea sănătăţii proprii.
	1.12. Participarea alături de alte categorii profesionale la protejarea mediului ambiant.
2. Organizarea procesului și locului de muncă	**2.1.**Stabilirea relațiilor optime de colaborare cu echipa multidisciplinară, cu pacientul/individul, membrii familiei, însoțitorii, comunitatea, reprezentanții autorităților publice locale (APL).
	2.2. Comunicarea empatică, eficientă și tolerantă cu toți actorii echipei interdisciplinare în activitatea profesională.
	2.3. Recunoaşterea gradului de autonomie în cadrul responsabilităţilor profesionale conform legislației în vigoare.
	2.4. Respectarea gradului de autonomie în cadrul activităţilor profesionale realizate conform legislației în vigoare.

	2.5. Realizarea cartografierii persoanelor/familiilor din comunitate vizând problemele de sănătate/sociale și necesitățile de îngrijiri.
	2.6. Identificarea potenţialilor beneficiari ai serviciilor AMC.
	2.7. Identificarea persoanelor și familiilor cu factori de risc pentru sănătate.
	2.8. Realizarea cartografierii persoanelor/familiilor din comunitate cu boli cronice, în special: *bolile cardiovasculare, oncologice, diabetul zaharat și boli respiratorii.*
	2.9. Realizarea planului de activitate zilnică, săptămânală, lunară în colaborare cu echipa de asistență medical primară.
	2.10. Raportarea medicului de familie despre activităţile zilnice efectuate prin prezenatarea raportului lunar/trimestrial și anual.
	2.11. Informarea sistematică a medicului de familie despre starea sănătății pacienților cu *boli cronice* din comunitatea supravegheată.
	2.12. Comunicarea eficientă pentru depăşirea situaţiilor de criză şi conflict.
3. Asigurarea securității și integrității pacientului	**3.1.**Respectarea drepturilor pacientului, secretului profesional și confidenţialitatea informaţiei medicale..
	3.2. Apărarea drepturilor pacientului, precum și a intereselor comunităţilor și colectiviăţilor conform legislației în vigoarecu privire la drepturile pacientului.
	3.3. Respectarea responsabilităţilor profesionale cu privire la utilizarea datelor cu caracter personal, inclusiv în cazul utilizării soff-turilor medicale.
	3.4. Asigurarea unui climat optim şi de siguranţă pacientului la domiciliu.
	3.5. Anunţarea administrației publice locale, organelor abilitate, medicului de familie despre cazurile de neglijenţă a mamelor/părinților, cazurile de violenţă asupra copiilor/ maturilor din partea părinților, rudelor, maturilor.
4. Promovarea sănătății (PS)	**4.1.**Realizarea acţiunilor de educaţie pentru sănătate în conformitate cu ghidurile şi protocoalele de practică medicală bazate pe dovezi.
	4.2. Facilitarea acţiunilor pentru combaterea factorilor de risc în conformitate cu ghidurile şi protocoalele de practică medical bazate pe dovezi.
	4.3. Informarea comunității cu privire la efectele dăunătoare ale fumatului, abuzului de alcool, utilizării drogurilor etc asupra sănătății.
	4.4. Distirbuirea materialelor cu mesaje de promovare a sănătății recomandate de organizaţiile naționale și internationale din domeniu.
	4.5. Conlucrarea cu colectivitățile, familia, grupurile restrânse în transmiterea mesajelor cu conținut de promovare a modului sănătos de viață.
	4.6. Facilitarea implicării persoanelor-cheie în realizarea diferitor forme de transmitere a mesajelor cu conținut de promovare a modului sănătos de viață: discuții ghidate, vizionarea filmelor didactice etc.

	4.7. Informarea colectivităţilor, familiilor, grupurilor restrânse despre rolul igienei personale în prevenirea diferitor patologii.
	4.8. Formarea abilităților specifice privind alimentația copilului de diferite vârste, adolescentului, tânărului, maturului, vârstnicului.
	4.9. Facilitarea alimentației naturalăa nou-născutului.
	4.10. Motivarea grupurilor țintă pentru participarea în programe de imunoprofilaxie.
	4.11.Asigurarea transmiterii mesajului antiepidemic vizând vaccinarea copilului, adultului şi vârstnicului.
	4.12. Facilitarea recepționării mesajului antiepidemic vizând vaccinarea copilului, adultului şi vârstnicului.
	4.13. Comunicarea empatică, asertivă și eficientă interpersonală și în situații de criză aferente vaccinării.
	4.14. Colaborarea cu *asistenta medicală din instituțiile de învățămînt pentru* familiarizarea adolescenților vizând probleme de ordin fizic şi psihoemoţional, precum și a metodelor de soluționare.
	4.15.Informarea adoliscentului despre dezvoltarea sexuală și formarea abilităților în aplicarea contracepţiei în adolescenţă.
	4.16. Formarea la adoslicenți a abilităților specifice în aplicarea contracepţiei specifice vărstei.
	4.17. Dezvoltarea abilităților specifice vizând educaţia pentru sănătate în rândurile gravidelor, lăuzelor şi părinților tineri.
	4.18. Facilitarea activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile pacienților/membrilor familiei în caz de TBC, hepatite virale, infecția HIV/SIDA, ITS.
	4.19. Informarea pacienţilor/membrilor familiei și comunităii vizând educaţia pentru sănătate în caz de TBC, hepatite virale, infecția HIV/SIDA, ITS.
	4.20. Facilitează activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile populației cu *diabet zaharat* – dietoterapia, evaluarea glicemiei, insulinoterapia.
	4.21. Facilitarea activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile populației cu *boli cronice:* alimentația adecvată, regimul igienic, activitarea fizică, regimul de odihnă și muncă, planul curativ etc..
	4.22. Facilitarea activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile *populației vulnerabile:* copii, adolescenți, gravide, lăuzele, părinții tineri, precum și vârstinici, persoane cu dizabilități fizice și mintale.
	4.23. Motivarea grupurilor țintă pentru participarea în programele naționale de screening (screening colorectal, cervical, glaucom etc).
	4.24. Aplicarea prevederilor programelor naționale în vigoare cu privire la promovarea modului sănătos de viață.
	4.25. Facilitarea informării membrilor comunității cu privire la indicatorii de sănătate şi factorii de risc prezenți în comunitatea respectivă.
	4.26. Organizarea programelor de educatie pentru sănătate, activităţi de consiliere, lecţii educative şi demonstraţii practice, pentru indivizi/pacienţi, membrii familiilor, aparţinători, grupuri mici, colectivităţi şi diferite categorii profesionale.

	4.27. Participarea la programe de promovare a sănătății și educaţie pentru sănătate a populaţiei la nivel local, municipal, republican, regional.
5.Prevenirea îmbolnăvirilor	**5.1.**Supravegherea persoanelor și familiilor social vulnerabile.
	5.2. Colaborarea cu serviciile sociale, autoritățile publice locale și alte servicii disponibile la nivel comunitar pentru prevenirea problemelor de ordin medical, psihologic, social, legal, etc.
	5.3. Conlucrarea cu echipa medicului de familie din cadrul asistenței medicale primare, (centrele de sănătate, centrele medicilor de familie, oficiile medicilor de familie) vizând prevenirea îmbolnăvirilor.
	5.4. Identificarea pacienților cu boli cronice, în special *cu boli cardiovasculare, oncologice, diabet zaharat,boli respiratorii,*.
	5.4. Asigurarea realizării măsurilor antiepidemice în focarurile de maladii infecțioase: TBC, hepatite virale, etc.
	5.5. Supravegherea realizării măsurilor antiepidemice în focarurile de maladie infecțioase - TBC, hepatite virale, etc.
	5.6. Elaborarea planului individual de supraveghere a gravidei pe parcursul sarcinii, în special, în familii cu rsic crescut.
	5.7. Aplicarea planului individual de supraveghere a gravidei pe parcursul sarcinii, în special, în familii cu risc crescut.
	5.8. Elaborarea planului individual de supraveghere a lăuzei în perioada postpartum, în special, în familii cu rsic crescut.
	5.9. Aplicarea planului individual de supraveghere a lăuzei în perioada postpartum, în special, în familii cu risc crescut.
	5.10. Consilierea gravidei/lăuzei şi membrilor familiilor în perioadele antenatală şi postpartum.
	5.11. Monitorizarea evoluţiei perioadei postnatale în condiții de domiciliu.
	5.12. Consilierea gravidei/lăuzei şi a membrilor de familie vizând complicaţiile posibile în sarcină, naştere şi perioada post-partum.
	5.13. Supravegherea nou-născuţilor în condiții de domiciliu.
	5.14. Adresarea mesajelor utile privind creşterea nou-născutului în cele mai bune condiţii.
	5.15.Școlarizarea mamei și a membrilor familiei vizând alimentaţia nou-născutului şi sugarului, respectând principiile de diversificare și combatere a abuzurilor alimentare.
	5.16. Explicarea cerințelor vizând îngrijirea zilnică a nou-născutului (prelucrarea igienică a bontului ombilical, plăgilor ombilicale şi a tegumentelor, scăldatul copilului, măsurarea temperaturii corporale etc.).
	5.17. Participarea în organizarea activităţilor de consiliere psihologică pentu reducerea stresului şi depăşirea momentelor /situaţiilor de criză la copii, adoliscenți, maturi, vârstnici.
	5.18. Realizarea activităţilor de consiliere psihologică pentru reducerea stresului şi de depăşire a momentelor/situaţiilor de criză la copii, adoliscenți, maturi, vârstnici.
	5.19. Informarea, la necesitate, a autorităților publice locale și a reprezentanților serviciilor sociale, organelor de poliție despre nevoile sociale, legale sau de alt ordin a persoanelor și

	familiilor lor.
	5.20. Evaluarea corectitudinii aplicării normelor de igienă a mediului de individ, colectivitate și comunitate.
6. Depistarea îmbolnăvirilor	**6.1.**Identificarea familiilor cu risc crescut de îmbolnăvire cu maladii netransmisibile.
	6.2. Identificarea familiilor cu risc crescut de îmbolnăvire cu maladii comunicabile.
	6.3. Identificarea cazurilor suspecte de boli transmisibile în familii, colectivități și comunitate.
	6.4. Informarea medicului de familie despre cazurile suspecte de boli transmisibile în familii, colectivități și comunitate.
	6.5. Identificarea persoanelor cu risc crescut de maladii profesionale.
	6.6. Stabilirea indiviziilor/grupurilor și a colectivităților vulnerabile sau de risc crescut de îmbolnăvire.
	6.7. Recunoaşterea complicaţiilor în sarcină, naştere şi în perioada post-partum.
	6.8. Identificarea patologiilor acute și cronice la copii: malnutriție, hipovitaminoze, maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului locomotor, probleme cu vederea, auzul, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale etc.
	6.9. Informarea medicului de familie despre patologiile acute și cronice depistate la copii: malnutriție, hipovitaminoze, maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului loco-motor, probleme cu vederea, auzul, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale etc..
	6.10. Identificarea patologiilor acute și cronice depistate la adolescenți: maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului loco-motor, probleme cu vederea, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale etc.
	6.11. Informarea medicului de familie despre patologiile acute și cronice depistate la adolescenți: maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului loco-motor, probleme cu vederea, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale ect..
7. Menținerea sănătății în condiții de asistență medicală comunitară	**7.1.**Evaluarea stării sănătății pacienților cu boli cronice.
	7.2. Evaluarea nevoilor fundamentale perturbate la pacienții cu boli cornice..
	7.3. Inițierea managmentului cazului.
	7.4. Aplicarea managmentului cazului în limitele competențelor profesionale.
	7.5.Școlarizarea pacienților, membrii familiei/aparținătorii vizând controlul simptomelor clinice și semnelor de pericol în boli cardiovasculare, oncologice, respiratorii, diabetul zaharat.
	7.6. Facilitarea activităților *Școlii pacientului*, (ex. *Școala pacientului cu hipertensiune arterială, Școala pacientului cu diabetul zaharat, Școala tinerilor părinți etc.)*
	7.7. Organizarea activităților pentru grupurile de pacienți pe interese, vizând diseminarea experiențelor în prevenirea progresiei și complicațiilor bolilor cronice al sistemului

	cardiovascular, respirator*aparatului locomotor, dereglărilor mentale etc.*
	7.8. Monitorizarea activităţilor grupurilor de pacienţi pe interese, vizând diseminarea experienţelor în prevenirea progresiei şi complicaţiilor bolilor cronice al sistemului cardiovascular, respirator, *locomotor, dereglărilor mentale etc.*
	7.9.Şcolarizarea pacienţilor, membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând rolul evaluării sistematice a parametrilor vitali (tensiunea arterială, pulsul etc.)/de laborator (glicemia, coelsterolul)/ instrumentale (indicilor spirometriei, electrocardiograma etc.) în prevenirea decompensării patologiilor cronice.
	7.10. Realizarea activităţilor de consilire vizând necesitatea spitalizării sistematice a pacienţilor cu patologii cronice în scopul prevenirii apariţiei complicaţiilor.
	7.11. Facilitarea spitalizării sistematice a pacienţilor cu patologii cronice în scopul prevenirii apariţiei complicaţiilor.
	7.12.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *tusea cronică, dispneea, febra, febra cronică.*
	7.13. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *tusea cronică, dispnee, febră, febră cronică.*
	7.14.Şcolarizarea pacienţilor/ membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *diareea şi constipaţia rebelă.*
	7.15. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *diaree şi constipaţie rebelă.*
	7.16.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *leziunile pe tegumente şi mucoase, problemele de troficitate a tegumentelor.*
	7.17. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *leziuni pe tegumente şi mucoase, probleme de troficitate a tegumentelor.*
	7.18.Şcolarizarea pacienţilor/ membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *problemele de mobilitate.*
	7.19. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *probleme de mobilitate.*
	7.20.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *problemele de sănătate în infecţii urinare*, *disurie, işurie, anurie.*
	7.21. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *infecţii urinare*, *disurie, işurie, anurie.*
	7.22.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *edemele şi ascita.*
	7.23. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *edeme şi ascită.*
	7.24.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând medicaţia compensată în patologii cronice.
8. Facilitarea examinărilor clinice şi paraclinice de laborator şi instrumentale în comunitate	**8.1.**Pregătirea psihică a pacientului pentru examinarea clinică, eventuale prelevări de produse biologice şi patologice, examinări paraclinice instrumentale/funcţionale.
	8.2.Pregătirea fizică a pacientului, prin tehnici specifice, pentru examinarea clinică, investigaţii speciale de laborator,

	instrumentale şifuncţionale.
	8.3.Aplicarea prevedrilor protocoalelor/standardelor procedurilor pentru tehnici speciale de explorări paraclinice a pacientului (testări biologice, utilizarea substanţelor de contrast, izotopilor radioactivi).
	8.4. Motivarea femeilor pentru efectuarea testului de screening cervical - testul Babeş-Papanicolau.
	8.5. Consilierea femeilor pentru efectuarea testului de screening cervical - testul Babeş-Papanicolau.
	8.6. Motivarea persoanelor pentru efectuarea testul de screening colorectal.
	8.7. Consilierea persoanelor pentru testul de screening colorectal.
	8.8.Înregistrarea Electrocardiogramei (în cazul în care este certificat) la indicaţia medicului.
	8.9. Etichetarea probelor biologice şi patologice.
	8.10. Transportarea probelor biologice şi patologice la laborator.
	8.11. Consilierea pacientului după efectuarea tehnicilor specifice de examinări de laborator, funcţionale, instrumentale şi cu radionucleizi.
9. Supravegherea alimentaţiei şi hidrataţiei pacientului	**9.1.**Respectarea principiilor generale ale hidratării şi alimentaţiei pacientului cu diferite patologii.
	9.2. Explicarea pacienţilor/membrilor familie/aparţinătorilor principiilor generale ale hidratării şi alimentaţiei pacientului cu diferite patologii.
	9.3. Recomandarea diferirtor regimuri alimentare comform compoziţiei, consistenţei, temperaturii, orarului de administrare, acţiunei asupra PH–ului gastric etc..
	9.4. Aplicarea diferitor regimuri alimentare conform compoziţie, consistenţei, temperaturii, orarului de administrare, acţiunei asupra PH–ului gastric etc..
	9.5. Recomandarea orarului de distribuire a meselor şi alimentelor în funcţie de starea generală şi particularităţile de alimentaţie a pacientului (alimentare artificiala, pasivă, activă, paliativă).
	9.6.Şcolarizarea pacientului, familiei/aparţinătorii în privinţa regimului alimentar prescris de medicul de familie (ex. restricţiile alimentare), obiectivele regimurilor dietetice şi conduita alimentară.
	9.7.Şcolarizarea pacienţilor şi membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând obiectivele şi modalităţile de preparare a alimentelor şi tipurile de regimuri dietetice.
	9.8. Aplicarea obiectivelor de preparare a alimentelor şi tipurile de regimuri dietetice
	9.9. Pregătirea necesarului pentru alimentaţia pacienţilor conform indicaţiilor medicului
	9.10. Aplicarea măsurilor de ordin general pentru hidratarea pacienţilor conform indicaţiilor medicului
	9.11. Observarea apetitului pacientului
	9.12. Consilierea membrilor familiei /aparţinătorilor privind alimentaţia pacientului dependent

	9.13.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor privind evaluarea zilnică a bilanţului hidric al pacientului.
	9.14. Comunicarea modificărilor bilanţului hidric medicului de familie.
	9.15.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor privind particularitățile alimentației copilului de diferite vârste.
	9.16. Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor privind particularitățile alimentației pacientului vârstnic.
10. Aplicarea activităților terapeutice în condiții de asistență medicală comunitară	**10.1.**Informarea pacientului/membilor familiei/aparținătorilor cu privire la modul de administrare, cantitatea, efectul scontat şi eventualele efecte secundare ale remediilor medicamentoase.
	10.2. Realizarea algoritmului manevrelor/tehnicilor medicale curative autonom și în colaborare cu alți actori: medic, asistent medical de familie, membrul familiei etc..
	10.3. Asistarea medicului de familie în efectuarea tehnicilor speciale (puncție toracică, laparocinteză etc.) de tratament.
	10.4. Aplicarea conform competenţelor profesionale şi la indicaţia medicului a protocolului procedurei medicale impusă de starea pacientului/urgenţa medicală.
	10.5. Educarea pacientului/ membrilor familiei în administrarea medicamentelor la domiciliu (local, enteral, inhalator, injecţiile i/m, s/c).
	10.6. Efectuarea tehnicilor, procedurilor medicale insclusiv pansamentelor, în activitatea terapeutică conform planului de tratament indicat de medic.
	10.7. Respectarea normelor de administrare a substanților medicamentoase: modul de administrare prescris de medic, doza, orarul, ordinea de administrare, incompatibilitatea şi interacţiunile dintre substanţele medicamentoase, timpul de administrare, contraindicaţiile, efectele secundare, eficienţa administrării.
	10.8. Monitorizarea pacientului în vederea apariţiei eventualilor reacţiilor secundare după administrarea remediilor medicamentoase.
	10.9. Raportarea medicului de familie despre apariţia eventualilor reacţiilor secundare după administrarea remediilor medicamentoase.
	10.10. Efectuarea intervenţiilor recomandate de medicul de familie în cazul apariţiei eventualelor reacţii secundare.
	10.11. Acordarea asistenței medicale de urgenţă în diverse situaţii medicale în limita competenţelor profesionale.
	10.12.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al copilor de diferite vârste *cu febră, convulsii, laringospasm, voma, intoxicaţii alimentare, cu alcool* etc.
	10.13. Realizarea măsurilor de asistenţă medicală de urgenţă în caz de *febră, convulsii, laringospasm, voma, intoxicaţii alimentare, cu alcool la copii de diferite vârste.*
	10.14.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu *afecțiuni cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare.*
	10.15. Realizarea managementului integrat al gravidelor cu urgenţe cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare: acces de *astm*

	bronşic, puseu hipertensiv, infarct miocardic acut, lipotemie, colaps, edem pulmonar acut, ictus cerebral.
	10.16.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu *preeclampsie/ eclampsie.*
	10.17. Realizarea măsurilor de asistenţă medicală de urgenţă în *preeclampsie/eclampsie.*
	10.18.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu urgenţe abdominale: *apendicită acută, abdomen acut, colică biliară, colică renală.*
	10.19. Realizarea managementul integrat a gravidelor cu urgenţe abdominale: *apendicită acută, abdomen acut, colică biliară, colică renală.*
	10.20.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu hemoragii.
	10.21. Realizarea managementului integrat al gravidelor cu hemoragii - *hemoptizie, epistaxis, hematurie, hemoragie digestivă superioară, rectoragie, metroragii.*
	10.22.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu diferite tipuri de come: *diabetice, hepatice, etilică, etc.*
	10.23. Asigurarea managementului integrat al gravidelor diferite tipuri de come: *diabetice, hepatice, etilică, etc.*
	10.24.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managmentul integrat al gravidelor cu diverse forme de *şoc.*
	10.25. Realizarea managementului integrat al gravidelor cu diverse forme de şoc: *anafilactic, cardiogen, traumatic, hipovolemic.*
	10.26.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al pacienților cu afecțiuni cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare.
	10.27. Realizarea managementului integrat al pacienţilor cu urgenţe cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare: acces de *astm bronşic, puseu hipertensiv, infarct miocardic acut, lipotemie, colaps, edem pulmonar acut, ictus cerebral.*
	10.28.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al pacienților cu afecțini abdominale.
	10.29. Realizarea managementului integrat al pacienţilor cu urgenţe abdominale: *apendicită acută, abdomen acut, colică biliară, colică renală.*
	10.30. Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând .managementul integrat al pacienților cu diferite tipuri de come în anamneză.
	10.31. Realizarea managementului integrat al pacienților cu diferite tipuri de come: *diabetice, hepatice, etilică, etc.*
	10.32. Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al pacienților cu diverse forme de şoc în anamneză.
	10.33. Realizează managementul integrat al pacienţilor şi gravidelor cu diverse forme de şoc: *anafilactic, cardiogen, traumatic, hipovolemic.*
	10.34. Realizează managementul integrat al pacienţilor cu diverse forme de traumatisme: *luxații, fracturi –*

	închise/deschise, traumatism al cutiei toracice, abdomenului, bazinului mic, TCC, combustii, asfexie.
11. Reabilitarea medicală în condiţii de asistenţă medicală comunitară	**11.1.**Evaluarea stării/indicilor funcţiilor vitale al individului/pacientului la domiciliu.
	11.2.Înregistrarea indicilor funcţiilor vitale al individului/pacientului la domiciliu.
	11.3.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând efectuarea toaletei igienice zilnice a bolnavului grav.
	11.4.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând îngrijirea cavității bucale, ochilor, cavității nazale, urechilor, părului și unghiilor, igiena intimă pacienților gravi.
	11.5. Identificarea problemelor de îngrijiri curente în funcţie de nevoile fundamentale perturbate.
	11.6. Stabilirea în comun cu membrii familiei a priorităţilor în îngrijirea pacientului conform rolului autonom şi delegat.
	11.7. Elaborarea în comun cu membrii familiei a planului de îngrijiri a pacientului conform rolului autonom şi delegat.
	11.8. Implementarea în comun cu membrii familiei a planului de îngrijiri a pacientului conform rolului autonom şi delegat.
	11.9.Indentificarea problemelor de sănătate ale pacienţilor cu patologii cronice.
	11.10.Elaborarea planului de nursing conform problemelor prioritare de sănătate stabilite.
	11.11.Împlementarea planului de nursing conform problemelor prioritare de sănătate stabilite.
	11.12.Evaluarea rezultatelor de îngjriji aplicate pacienților cu patologii cronice.
	11.13.Raportarea medicului de familie rezultatelor îngjrijilor aplicate pacienților cu patologii cronice.
	11.14.Monitorizarea indicilor funcţiilor vitale, vegetative ale pacientului grav (temperatură, Ps, TA, FR, PO2, diureză, scaun, vărsături, expectoraţie, greutate corporală, talie).
	11.15.Raportarea medicului de familie despre modifucările în indicii funcţiilor vitale, vegetative ale pacientului grav (temperatură, Ps, TA, FR, PO2, diureză, scaun, vărsături, expectoraţie, greutate corporală, talie).
	11.16.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul temperaturii corporale la bolnavii febrili.
	11.17.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul indicilor glicemiei la pacienții cu diabet zaharat.
	11.18.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul TA și Ps la pacienții cu afecțiuni cardiovasculare.
	11.19.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul escarelor.
	11.20. Explicarea indicațiile și contraindicațiile aplicării agenţilor fizici calzi: compreselor calde, sinapismelor, termoforului.
	11.21. Aplicarea agenţilor fizici calzi: compreselor calde, sinapismelor, termoforului.
	11.22. Explicarea indicațiile și contraindicațiile aplicării agenţilor fizici reci: prâşniţele reci, punga cu gheaţă.

	11.23. Aplicarea agenţilor fizici reci: prâşniţele reci, punga cu gheaţă.
	11.24. Observarea simptomelor şi stării pacientului aflat la îngrijiri la domiciliu.
	11.25.Înregistrarea simptomelor şi stării pacientului în dosarul de îngrijire.
	11.26. Informarea medicului de familie despre evoluția simptomelor şi stării pacientului aflat la îngrijiri la domiciliu.
	11.27. Supravegherea comportamentului pacientului în condiții de domiciliu.
	11.28. Raportarea medicului de familie la schimbarea comportamentului pacientului aflat la îngrijiri la domiciliu.
	11.29.Școlarizează membrii familiei/aparținătorii vizând acordarea îngrijirilor medicale curative și reabilitative în caz de *tuse şi respiraţie dificilă, cianoză, cefalee, diaree, semne de deshidratare, febră, probleme cu gâtul şi cu urechile* la copii de diferite vârste.
	11.30.Școlarizează membrii familiei/aparținătorii vizând acordarea îngrijirilor medicale curative și reabilitative specializate (pediatrice, geriatrice, neurologice, infecto-contagioase, pediatrice, chirurgicale, ginecologice, oncologice, oftalmologice, ORL, dermatovenerologice, etc.) pacienților de diferite vârste.
12. Îngrijirea în stadiul terminal (ultimele 48 de ore)	**12.1.**Identificarea tipurilor de îngrijiri paliative la domiciu a pacientului incurabil.
	12.2. Aplicarea principiilor îngrijirilor paliative la domiciu a pacientului incurabil.
	12.3. Respectarea voinţei şi dreptului pacientului de a înceta sau a refuza realizarea tratamentului cu excepţia cazurilor de forţă majoră cu informarea medicul de familie/curant.
	12.4. Acordarea îngrijirilor paliative la domiciliu.
	12.5. Instruirea familiei sau aparţinătorilor în acordarea îngrijirilor paliative la domiciliu.
	12.6. Comunicarea veştilor proaste pacientului, membrilor familiei/aparținătorilor, respectând protocolul de comunicare a veștilor proaste (zece pași de comunicare a veștilor proaste).
	12.7. Asigurarea consilierii psihologice a pacientului și membrilor familiei în stadiul terminal.
	12.8. Recunoașterea simptoamelor fazei terminale.
	12.9. Recunoașterea diagnosticului de fază terminală în îngrijirea paliativă.
	12.10.Școlarizarea membrilor familiei/ aparținătorilor în îngrijirrea pacientului somnolent-comatos.
	12.11. Aplicarea procedurei îngrijirii pacientului somnolent-comatos.
	12.12. Identificarea cazurilor în care pacientul necesită sedare terminală.
	12.13. Aplicarea diverselor metode de sedare totală a pacientului incurabil.
	12.14. Monitorizarea specifică a simptomelor ultimelor 48 de ore de viață la pacienții incurabili în conformitate cu protocolul stadiului terminal.

	12.15. Menținerea demnității pacientului în ultimele 48 de ore a vieții.
	12.16. Raţionalizarea medicaţiei în faza terminală.
	12.17. Organizarea după două ore după deces, constatat de medic, transportării decedatului la serviciul de prozectură.
	12.18. Acordarea suportului psiho-emoţinal familiei indoliate.
	12.19. Susţinerea membrilor familiei/aparţinătorilor în doliu, oferind informații necesare,
13. Gestionarea actelor și documetelor medicale	**13..1.**Aplicarea prevederilor legislației muncii în activitățile profesionale
	13..2. Aplicarea prevederilor *Codului deontologic al lucrătorului medical şi al farmacistului,*
	13..3. Aplicarea legislației naționale și internaționale din domeniul asistenței medicale comunitare.
	13..4. Aplicarea Regulamentelor și ordinelor MS MPS al RM, Protocoalelor naționale, Procedurile Operaționale cu privire la activitatea asistentului medical comunitar.
	13..5. Alcatuirea planului de activitate zilnică, săptămânală, lunară în colaborare cu echipa de asistență medicală primară.
	13..6. Completarea listei de evaluare a stării sănătății a pacientului.
	13..7. Completarea listei de evaluare a gradului de avansare a procesului patologic la pacienții cu boli cronice.
	13..8. Elaborarea raportului de activitate lunar/trimestrial și anual.
	13..9. Prezenatarea raportului de activitate lunar/trimestrial și anual.
14. Preocuparea pentru formarea profesională continuă	**14.1.**Participarea la autoinstruirea şi educaţia profesională continuă din perspectiva reformelor din sistemul sănătăţii întru depăşirea provocărilor profesionale.
	14.2. Actualizarea cunoştinţelor profesionale prin studiu individual sau alte forme de educaţie continuă conform cerinţelor postului.
	14.3. Participarea la formarea profesională a viitorilor asistenţi medicali comunitari în cadrul mentoratului profesional.
	14.4. Manifestarea iniţiativei proprii în studiul individual cu aplicarea elementelor de cercetare în Nursing-ul comunitar.
	14.5. Promovarea imaginii pozitive a profesiei de asistent medical comunitar în contextul social.
	14.6. Dezvoltarea profesiei de asistent medical comunitar în contextul profesional și social.

V. CALITĂȚI PROFESIONALE:

1. Profesionalism
2. Integritate și asumarea responsabilității
3. Spirit de echipă
4. Comunicabilitate
5. Spirit de observație
6. Spirit de analiză, sintezăa, decizie
7. Rezistență la stres
8. Promptitudine
9. Confidențialitate și obiectivitate
10. Onestitate
11. Empatie
12. Toleranță

13. Receptibilitate
14. Seriozitate
15. Creativitate
16. Adaptabilitate la situații noi

VI. CUNOȘTINȚE ȘI CAPACITĂȚI PROFESIONALE:

În vederea îndeplinirii sarcinilor sale, *asistentul medical comunitar* trebuie sa dețină:

I. *Cunoștințe:*

1. *În domeniul științelor generale și socio-umanistice:* utilizarea tehnologiilor informaționale și comunicaţiilor în specialitate, comunicare şi psihologie medicală, limba străină cu terminologie medicală, medicina calamităţilor şi protecţia civilă, filosofie, limba latină cu terminologie medicală, sociologie şi legislaţie în sănătate, bazele antreprenoriatului.

2. *În domeniul științelor fundamentale:* anatomie si fiziologie umană, bacteriologie, virusologie și parazitologie medicală, farmacologie generală, bazele științei nursing, igienă generală, îngrijiri medicale individualizate, genetica medicală, medicină socială și management.

3. *În domeniul științelor de specialitate:* semiologia bolilor interne și pneumologie cu nursing comunitar, chirurgie generală cu nursing comunitar, puericultura cu nursing comunitar, cardiologie, gastroenterologie și nefrologie cu nursing comunitar, patologie chirurgicală cu nursing comunitar, pediatrie generală cu nursing comunitar, asistența perinatală cu nursing comunitar, medicina omului sănătos, hematologie, reumatologie și endocrinologie cu nursing comunitar, promovarea sănătății, sarcina patologică și urgențe obstetricale cu nursing comunitar, asistența medicală primară cu nursing comunitar, geriatrie cu nursing comunitar, managementul proiectelor de sănătate, sănătatea reproducerii, dermatovenerolgie cu nursing comunitar, maladiile infecțioase la copii cu nursing comunitar, otorinolaringologie cu nursing comunitar, îngrijiri paliative, parazitologie clinică, boli infecțioase cu nursing comunitar, boli metabolice cu nursing comunitar, sănătate mintală și narcologie cu nursing comunitar, neurologie cu nursing comunitar, urgențe medicale, igiena copiilor și tinerilor, istoria medicinii, limba română cu terminologie medicală, violența în familie, sănătatea mediului, epidemiologie, urgențe în sănătate publică, pedagogie, supravegherea și controlul maladiilor netransmisibile, medicina ocupațională.

II. Capacități:

1. Asigurarea educației pentru sanatate și promovării modului sănătos de viață individului/membrilor familiei, colecitivăţiilor și comunității

2. Comunicarea eficientă cu pacienții, membrii familiei/aparținătorii și membrii echipei multidisciplinare în diferite situații socio-profesionale în limba de stat și unele din limbile străine.

3. Consilierea psihologică, socială şi medicală în diverse situații socio-profesionale.

4. Elaborarea, aplicarea și evaluarea planului de ingrijire a pacienților cu afecțiuni terapeutice, chirurgicale, pediatrice, ginecologice, dermatovenerologice, infectocontagioase, otrinolaringologice, oftalmologice, neuro-psihice etc în cadrul AMC.

5. Monitorizarea indicilor vitali a pacientului conform vârstei, sexului și patologiei manifestate.

6. Ingrijirea pacienților în funcție de diagnostic medical și de nursing.

7. Asigurarea condițiilor de confort și siguranță pentru pacienți, membrii familiei/ aparținătorii.

8. Supravegherea alimentației și hidratării pacientului.

9. Pregătirea pacienților și facilitarea seviciilor pentru investigații paraclinice de laborator și instrumentale în limmita competențelor profesionale.

10. Administrarea tratamentului prin diferite căi și metode în limmita competențelor profesionale.

11. Mobilizarea și transportarea pacienților.

12. Acordarea asistenței medicale de urgență la etapa prespitalicească în limmita competențelor profesionale..

13. Formarea și instruirea elevilor, studenților și a cursanților în cadrul mentoratului profesional.

VII. INSTRUMENTE, UTILAJE ȘI MATERIALE:

În activitatea profesională va fi capabil să utilizeze, monitorize și aplice:

I. Instrumente pentru:

1. efectuarea injecţiilor: intradermice, subcutanate, intramusculare şi intravenoase;
2. administrarea medicamentelor pe cale orală, inhalatorie, paranterală, nazală, rectală, vaginală;
3. îngrijirea escarelor, plăgilor trofice, piciorului diabetic, stomelor etc
4. amplasarea unei sonde (endovezicale sau de aspitaţie nazo-gastrică);
5. efectuarea diferitor tipuri de clistere;
6. măsurarea înălţimii fundului uterin şi circumferinţei abdomenului;
7. imobilizarea temporară a fracturii coloanei vertebrale, membrilor, etc;
8. aplicarea unei atele temporare sau a unui pansament ghipsat;
9. controlul hemoragiilor externe majore şi stabilizarea unui pacient cu hemoragii acute;
10. asistarea unui suport de ventilaţie asistată;
11. incizia şi drenajul unui abces superficial;
12. efectuarea toracocentezei, paracentezei (în cazul când asistentul medical comunitar este certificat);
13. resuscitarea cardiopulmonară. (în cazul când asistentul medical comunitar este certificat);
14. utilizarea testelor expres de laborator (glucometru, hemoglobinometru, colesterolometru, determinarea singelui ocult etc.)

II. Utilaje și aparate pentru:

1. deteminarea saturației în sângele periferic (pulsoximetru);
2. înregistrarea unei electorcardiografii (electrocardiograf);
3. determinarea glicemiei, colesterolului prin metoda expres (glucometru, colesterolmetru);
4. determinarea temperaturii corporale (termometru);
5. determinarea tensiunii arteriale (tonometru, fonendoscop);
6. determinarea pulsului și frecvenții contrcațiilor cardiace;
7. detreminarea frecvenței respiratorii;
8. determinarea indicilor antropometrci (talia. greutatea, cercumferinței fronto-occipitale etc).
9. aplicarea ventilaţiei prin mască facială şi cu balonul AMBU.

III. Materiale pentru:

1. prelucrarea escarelor;
2. prelucrarea primară chirurgicală a plăgii;
3. pansarea plăgii aseptice;
4. pansarea plăgii purulente;
5. deschiderea colecţiei purulente superficiale;
6. puncţia pleurală;
7. efectuarea toracocentezei, paracentezei;
8. pansarea plăgii postoperatorii cu tuburi de drenaj;
9. aplicarea tehnicilor de îngrijiri specifice pacientului cu colostomă, epicistostomă;
10. aplicarea tehnicilor de îngrijiri specifice pacientului cu aparat ghipsat şi extensie scheletală.

VIII. TENDINȚE ȘI PREOCUPĂRI DE VIITOR

1. Asumarea responsabilității pentru dezvoltare profesională, la toate nivelurile/etapele de creștere și dezvoltare profesională.
2. Amplificarea eforturilor pentru actualizarea cunoștințelor profesionale, dezvoltarea abilităților sau dobândirea competențelor în domeniile complementare profesiei.
3. Implicarea continuă în fortificarea/dezvoltarea standardelor de educație profesională și alinierea la standardele internaționale.
4. Promovarea imaginii pozitive şi a dezvoltării profesiei de asistent medical comunitar în contextul social.
5. Promovarea autoinstruirii şi educaţiei profesionale continuu din perspectiva reformelor din sistemul sănătăţii.
6. Autoinstruirea şi educaţia profesională continuu în depăşirea provocărilor profesionale.

IX. COMPARAREA PROFILULUI OCUPAȚIONAL ELABORAT CU PROFILURI INTERNAȚIONALE

Profilul ocupațional Specialitatea *Îngrijirea bolnavilor* calificarea *Asistent medical comunitar* este elaborat în baza recomandărilor ***documetelor internaționale:***

- *Directiva UE de recunoaştere a calificării profesionale* (2013/55/ din 20.11.2013);
- *Ghidul EFN pentru implementarea articolului 31 al Directivei 2013/55/UE privind recunoaşterea calificărilor profesionale;*
- *Standard Ocupaţional ASISTENT MEDICAL COMUNITAR, Şcoala Naţională de Sănătate Publică Management şi Perfecţionare în Domeniul Sanitar (SNSPMPDS), Sectorul: Sănatate şi Asistenţă Socială Versiunea: 00, Data aprobării: 15 decembrie 2011, Data propusă pentru revizuire: 01 noiembrie 2015.*
- *Sectorul: Sănatate şi Asistenţă Socială:* sectorul: SANATATE, IGIENA,SERVICII SOCIALE Cod: SAN Denumire document electronic: SO SAN 17 Versiunea: Data elaborarii: 23.07.2008 Date de revizuire preconizata: (1 an de la data validarii), România;
- *Nursing and Midwifery Services. Strategic Directions* 211-2015. WHO/HRH/HPN/10.1. Geneva, WHO;

- *Health 2020 policy framework and strategy.* EUR/RC62/8. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe. Regional Commitete for Europe. Sixty-secong session. Malta, 10-13 september, 2012;
- *Cadru de calificare european – o coordonare a proceselor de la Bolognia, Kopenhaga şi Lisabona*: *Studiu de lungă durată.* Sursa: KOH (2001) 678 endg. din 21.11.2001;
- *Framework for Action on Interprofesional Education and Collaborative Practice.* Geneva, WHO, 2010;
- *Munich Declaration. Nurses and midwives: A Force for Health,* 2000, Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2000.

Anexa nr.1
la dispoziţia Ministerului Sănătăţii,
Muncii şi Protecţiei Sociale
nr. 576d din 06. 11. 2018

PROFILUL OCUPAŢIONAL

91210. Specialitatea MEDICINĂ

Calificarea ASISTENT MEDICAL COMUNITAR

Elaborat de Centrul de excelenţă în medicină şi farmacie „Raisa Pacalo"

I. GRUPUL DE LUCRU:

1. **Stempovscaia Elena,** doctor în psihopedagogie specială, conferenţiar universitar USP „Ion Creangă", Preşedintele Asociaţiei Nursing din Moldova, asistent medical, categorie superioară în specialitate, coordonator de grup
2. **Negrean Mariana,** director adjunct pentru instruirea practică, grad managerial I, grad didactic superior, expert ANACEC, formator naţional, Preşedinte a Comisiei de Specialitate Nursing a Ministerului Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale, Centrul de excelenţă în medicină şi farmacie „Raisa Pacalo"
3. **Munteanu Maria,** asistent universitar, Catedra medicina de familie, Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „NicolaeTestemiţanu"
4. **Tomulescu Liuba,** şef catedră Discipline terapeuitice, grad didactic superior, formator naţional, Centrul de excelenţă în medicină şi farmacie „Raisa Pacalo"
5. **Sanduţa Ludmila,** metodist, Centrul de Educaţie Medicală Continuă pentru personalul medical şi farcaceutic cu studii medii
6. **Cociug Angela,** asistent medical superior, categorie superioară în specialitate, Clinica de Asistenţă Medicală Primară
7. **Osievschii Silvia,** asistent medical superior, categorie superioară în specialitate, secţia medicilor de familie nr.1 CCD, IMSP AMT Rîşcani, mun. Chişinău
8. **Zarbailov Natalia,** conferenţiar universitar, catedra Medicină de familie, Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemiţanu"

II. DATA ELABORĂRII 15.08.2018

III. DESCRIEREA CALIFCĂRII

Asistentul medical comunitar este specialistul care deţine competenţe profesionale de îngrijiri individualizate, orientate spre comunitate în plan preventiv, curativ, reabilitativ, paliativ, repartizate în activităţi autonome, delegate, interdependente şi interdisciplinare.

Asistentul medical comunitar oferă persoanelor, membrilor familiilor şi comunităţii educaţie privind sănătatea; sesizează, monitorizează şi gestionează cazurile de asistenţa medicală preventivă şi vizitele la domiciliu pentru persoanele cu necesităţi specifice. *Asistentul medical comunitar* facilitează accesul la serviciile sociale şi de sănătate, de diagnosticare şi tratament; asigură consilirea individuală şi a colectivităţilorcu privire la igienă, regimul alimentar şi alte măsuri cu caracter preventiv.

Asistentului medical comunitar i se asumă responsabilitatea pentru planificarea, aplicarea şi gestionarea ingrijirilor în mod autonom sau delegat în cadrul echipei

multidisciplinare, precum și aplicarea practica a masurilor preventive, curative, reabilitative și paliative.

Competențele profesionale ale *asistentului medical comunitar* sunt racordate la ***Directiva UE și a Consiliului European de recunoaştere a calificării profesionale*** (2013/55/UE din 20.11.2013), ***Ghidul EFN*** pentru implementarea Articolului 31 al Directivei 2013/55/UE, ***Direcțiile Strategice Europene pentru fortificarea nursing-ului și moșitului în vederea realizării Obiectivelor Strategiei Sănătate-2020.***

Calificarea *asistentul medical comunitar* este relevantă pe piața muncii pentru nivelul 4 ISCED și vine în concordanță cu *Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-14),* aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr.22/2014 – Subgrupa majoră **32** *Tehnicieni și asimilați în domeniul sănătății*, Grupa minoră ***325,*** *Alți specialiști în domeniul sănătății, asimilați,* Grupa de bază ***3253*** *Lucrători în domeniul sănătății publice*, Codul ocupaţiei ***325301***, Titlul ocupației *Asistent medical comunitar* și *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor pentru învăţământul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar*, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.853/2015. Baza legislativă asigură specialistului dreptul de a activa în calitate de *asistent medical comunitar* în cadrul echipei *multidisciplinare*, asigurând asistența medicală și educația pentru sănătate a indivizilor, grupurilor mici și al colectivitații.

Asistentul medical comunitar contribuie la păstrarea /îmbunătățirea stării de sănătate a individului, familiei şi a comunităţii prin aplicarea măsurilor de promovare a sănătăţii, prevenire a îmbolnăvirilor și îngrijirea bolnavilor în condiții de asistență medicală primară.

Asistentul medical comunitar prestează servicii de îngrijiri medico-sociale indiviziilor și comunității și asigură:

- aplicarea principiilor de îngrijiri individualizate, orientate spre comunitate respectând considerațiile juridice din domeniul de activitate, contextul economic şi impactul ecologic;
- colaborarea în mod eficient și comunicarea profesională cu reprezentanții altor profesii din domeniul sănătății și asistenţei sociale;
- planificarea, organizarea și realizarea îngrijirilor medicale de calitate orientate spre individ, familie şi comunitate în baza competențelor dobândite;
- identificarea situațiilor în care este nevoie de îngrijire și asigură comunicarea cu actorii interesați pentru stabilirea volumului și responsabilităților de asistență medicală necesară;
- participarea în stabilirea diagnocticului de nursing şi realizarea îngrijirilor medicale și sociale de promovare a sănătății, prevenire a îmbolnăvirilor curative, de recuperare sau de suport social indivizilor, familiilor şi grupurilor care necesită aceste îngrijiri;
- selectarea, implementarea şi evaluarea necesității în îngrijiri comunitare, promovarea sănătăţii şi educaţia pentru sănătate;
- inițierea în mod independent a măsurilor imediate pentru menținere în viață a pacientului conform Protocoalelor Clinice Naţionale;
- autoinstruirea şi educaţia profesională continuă, promovarea imaginii pozitive a profesiei de *asistent medical comunitar* în contextul social.

Asistentul medical comunitar activând autonom, independent și interdependent are funcția de a:

- reprezinta la diferite niveluri, unde se iau deciziile privind sănătatea, persoanele îngrijite, nevoile acestora şi să intervină pentru a fi recunoscute și respectate drepturile lor;
- colabora eficient în calitate de membru în cadrul *echipei multidisciplinare*, inclusiv cu organele guvernamentale şi organismele nonguvernamentale, naționale și internaționale în aspectul favorizării sănătății persoanelor îngrijite;

- implica indivizii, familiile şi comunităţile în îngrijirea proprie, să formeze și să dezvolte la aceştia responsabilitatea individuală privind sănătatea;
- asigura calitatea îngrijirilor acordate prin respectarea standardelor naționale și internaționale vizând educaţia medicală, practica clinică şi calitatea vieţii indivizilor, familiilor şi comunităţilor.

IV. ATRIBUȚII ȘI SARCINI DE LUCRU

Atribuții	Sarcini de lucru
1. Asigurarea respectării securității în sănătate și muncă (SSM)	**1.1.**Respectarea normelor de sănătate şi securitate în muncă conform legislației în vigoare.
	1.2. Respectarea măsurilor de precauţie universală în activitatea sa profesională.
	1.3. Respectarea normelor tehnice privind regimul sanitaro-igienic și antiepidemic în diverse situații socio-medicale conform legislației în vigoare.
	1.4. Purtarea echipamentului de protecţie în acordarea îngrijirilor medico-sociale.
	1.5. Schimbarea echipamentului de protecţie ori de câte ori este nevoie, pentru păstrarea igienei şi aspectului estetic personal.
	1.6. Utilizarea echipamentului de protectie în corespundere cu procedeele efectuate și forma de contact cu pacientul.
	1.7. Respectarea metodologiei de supraveghere şi control a accidentelor cu expunere la produse biologice.
	1.8. Aplicarea managementului cazului de accident prin expunere la sânge (expunere cutanată, expunere percutană, expunere a mucoaselor), pentru toate căile de administrare a medicamentelor, efectuare a perfuziilor, transfuziilor, pansamentelor, cateterismului uretro–vezical, spălături, clismelor, intubaţie gastroduodenală, dezobstrucţie a căilor aeriene, intubaţie oronazotraheală, oxigenoterapie, secvenţelor de resuscitare cardio–respiratorie, intervenţiilor pre/ postoperatorii.
	1.9. Respectarea măsurilor de securitate în activitatea profesională cu aparatură şi utilaje medicale, utilaje electrice, sursele de gaz, sursele de oxigen, substanţele dezinfectante, în caz de incendii şi calamităţi naturale.
	1.10. Efectuarea sistematică a examenului medical.
	1.11. Menţinerea sănătăţii proprii.
	1.12. Participarea alături de alte categorii profesionale la protejarea mediului ambiant.
2. Organizarea procesului și locului de muncă	**2.1.**Stabilirea relațiilor optime de colaborare cu echipa multidisciplinară, cu pacientul/individul, membrii familiei, însoțitorii, comunitatea, reprezentanții autorităților publice locale (APL).
	2.2. Comunicarea empatică, eficientă și tolerantă cu toți actorii echipei interdisciplinare în activitatea profesională.
	2.3. Recunoaşterea gradului de autonomie în cadrul responsabilităţilor profesionale conform legislației în vigoare.
	2.4. Respectarea gradului de autonomie în cadrul activităţilor profesionale realizate conform legislației în vigoare.

	2.5. Realizarea cartografierii persoanelor/familiilor din comunitate vizând problemele de sănătate/sociale și necesitățile de îngrijiri.
	2.6. Identificarea potenţialilor beneficiari ai serviciilor AMC.
	2.7. Identificarea persoanelor și familiilor cu factori de risc pentru sănătate.
	2.8. Realizarea cartografierii persoanelor/familiilor din comunitate cu boli cronice, în special: *bolile cardiovasculare, oncologice, diabetul zaharat și boli respiratorii.*
	2.9. Realizarea planului de activitate zilnică, săptămânală, lunară în colaborare cu echipa de asistență medical primară.
	2.10. Raportarea medicului de familie despre activităţile zilnice efectuate prin prezenatarea raportului lunar/trimestrial și anual.
	2.11. Informarea sistematică a medicului de familie despre starea sănătății pacienților cu *boli cronice* din comunitatea supravegheată.
	2.12. Comunicarea eficientă pentru depăşirea situaţiilor de criză şi conflict.
3. Asigurarea securității și integrității pacientului	**3.1.**Respectarea drepturilor pacientului, secretului profesional și confidenţialitatea informaţiei medicale..
	3.2. Apărarea drepturilor pacientului, precum și a intereselor comunităţilor și colectiviăţilor conform legislației în vigoarecu privire la drepturile pacientului.
	3.3. Respectarea responsabilităţilor profesionale cu privire la utilizarea datelor cu caracter personal, inclusiv în cazul utilizării soff-turilor medicale.
	3.4. Asigurarea unui climat optim şi de siguranţă pacientului la domiciliu.
	3.5. Anunţarea administrației publice locale, organelor abilitate, medicului de familie despre cazurile de neglijență a mamelor/părinților, cazurile de violență asupra copiilor/ maturilor din partea părinților, rudelor, maturilor.
4. Promovarea sănătății (PS)	**4.1.**Realizarea acţiunilor de educaţie pentru sănătate în conformitate cu ghidurile şi protocoalele de practică medicală bazate pe dovezi.
	4.2. Facilitarea acţiunilor pentru combaterea factorilor de risc în conformitate cu ghidurile şi protocoalele de practică medical bazate pe dovezi.
	4.3. Informarea comunității cu privire la efectele dăunătoare ale fumatului, abuzului de alcool, utilizării drogurilor etc asupra sănătății.
	4.4. Distirbuirea materialelor cu mesaje de promovare a sănătății recomandate de organizaţiile naționale și internationale din domeniu.
	4.5. Conlucrarea cu colectivitățile, familia, grupurile restrânse în transmiterea mesajelor cu conținut de promovare a modului sănătos de viață.
	4.6. Facilitarea implicării persoanelor-cheie în realizarea diferitor forme de transmitere a mesajelor cu conținut de promovare a modului sănătos de viață: discuții ghidate, vizionarea filmelor didactice etc.

	4.7. Informarea colectivităţilor, familiilor, grupurilor restrânse despre rolul igienei personale în prevenirea diferitor patologii.
	4.8. Formarea abilităților specifice privind alimentația copilului de diferite vârste, adolescentului, tânărului, maturului, vârstnicului.
	4.9. Facilitarea alimentației naturalăa nou-născutului.
	4.10. Motivarea grupurilor țintă pentru participarea în programe de imunoprofilaxie.
	4.11.Asigurarea transmiterii mesajului antiepidemic vizând vaccinarea copilului, adultului şi vârstnicului.
	4.12. Facilitarea recepționării mesajului antiepidemic vizând vaccinarea copilului, adultului şi vârstnicului.
	4.13. Comunicarea empatică, asertivă și eficientă interpersonală și în situații de criză aferente vaccinării.
	4.14. Colaborarea cu *asistenta medicală din instituțiile de învățămînt pentru* familiarizarea adolescenților vizând probleme de ordin fizic şi psihoemoţional, precum și a metodelor de soluționare.
	4.15.Informarea adoliscentului despre dezvoltarea sexuală și formarea abilităților în aplicarea contracepţiei în adolescenţă.
	4.16. Formarea la adoslicenți a abilităților specifice în aplicarea contracepţiei specifice vărstei.
	4.17. Dezvoltarea abilităților specifice vizând educaţia pentru sănătate în rândurile gravidelor, lăuzelor şi părinților tineri.
	4.18. Facilitarea activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile pacienților/membrilor familiei în caz de TBC, hepatite virale, infecția HIV/SIDA, ITS.
	4.19. Informarea pacienţilor/membrilor familiei și comunităii vizând educaţia pentru sănătate în caz de TBC, hepatite virale, infecția HIV/SIDA, ITS.
	4.20. Facilitează activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile populației cu *diabet zaharat* – dietoterapia, evaluarea glicemiei, insulinoterapia.
	4.21. Facilitarea activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile populației cu *boli cronice:* alimentația adecvată, regimul igienic, activitarea fizică, regimul de odihnă și muncă, planul curativ etc..
	4.22. Facilitarea activităților vizând educaţia pentru sănătate în rândurile *populației vulnerabile:* copii, adolescenți, gravide, lăuzele, părinții tineri, precum și vârstinici, persoane cu dizabilități fizice și mintale.
	4.23. Motivarea grupurilor țintă pentru participarea în programele naționale de screening (screening colorectal, cervical, glaucom etc).
	4.24. Aplicarea prevederilor programelor naționale în vigoare cu privire la promovarea modului sănătos de viață.
	4.25. Facilitarea informării membrilor comunității cu privire la indicatorii de sănătate şi factorii de risc prezenți în comunitatea respectivă.
	4.26. Organizarea programelor de educatie pentru sănătate, activităţi de consiliere, lecţii educative şi demonstraţii practice, pentru indivizi/pacienţi, membrii familiilor, aparţinători, grupuri mici, colectivităţi şi diferite categorii profesionale.

	4.27. Participarea la programe de promovare a sănătății și educaţie pentru sănătate a populaţiei la nivel local, municipal, republican, regional.
5.Prevenirea îmbolnăvirilor	**5.1.**Supravegherea persoanelor și familiilor social vulnerabile.
	5.2. Colaborarea cu serviciile sociale, autoritățile publice locale şi alte servicii disponibile la nivel comunitar pentru prevenirea problemelor de ordin medical, psihologic, social, legal, etc.
	5.3. Conlucrarea cu echipa medicului de familie din cadrul asistenței medicale primare, (centrele de sănătate, centrele medicilor de familie, oficiile medicilor de familie) vizând prevenirea îmbolnăvirilor.
	5.4. Identificarea pacienților cu boli cronice, în special *cu boli cardiovasculare, oncologice, diabet zaharat,boli respiratorii,*.
	5.4. Asigurarea realizării măsurilor antiepidemice în focarurile de maladii infecțioase: TBC, hepatite virale, etc.
	5.5. Supravegherea realizării măsurilor antiepidemice în focarurile de maladie infecțioase - TBC, hepatite virale, etc.
	5.6. Elaborarea planului individual de supraveghere a gravidei pe parcursul sarcinii, în special, în familii cu rsic crescut.
	5.7. Aplicarea planului individual de supraveghere a gravidei pe parcursul sarcinii, în special, în familii cu risc crescut.
	5.8. Elaborarea planului individual de supraveghere a lăuzei în perioada postpartum, în special, în familii cu rsic crescut.
	5.9. Aplicarea planului individual de supraveghere a lăuzei în perioada postpartum, în special, în familii cu risc crescut.
	5.10. Consilierea gravidei/lăuzei şi membrilor familiilor în perioadele antenatală şi postpartum.
	5.11. Monitorizarea evoluţiei perioadei postnatale în condiții de domiciliu.
	5.12. Consilierea gravidei/lăuzei şi a membrilor de familie vizând complicaţiile posibile în sarcină, naştere şi perioada post-partum.
	5.13. Supravegherea nou-născuţilor în condiții de domiciliu.
	5.14. Adresarea mesajelor utile privind creşterea nou-născutului în cele mai bune condiţii.
	5.15.Școlarizarea mamei și a membrilor familiei vizând alimentaţia nou-născutului şi sugarului, respectând principiile de diversificare şi combatere a abuzurilor alimentare.
	5.16. Explicarea cerințelor vizând îngrijirea zilnică a nou-născutului (prelucrarea igienică a bontului ombilical, plăgilor ombilicale şi a tegumentelor, scăldatul copilului, măsurarea temperaturii corporale etc.).
	5.17. Participarea în organizarea activităţilor de consiliere psihologică pentu reducerea stresului şi depăşirea momentelor /situaţiilor de criză la copii, adoliscenți, maturi, vârstnici.
	5.18. Realizarea activităţilor de consiliere psihologică pentru reducerea stresului şi de depăşire a momentelor/situaţiilor de criză la copii, adoliscenți, maturi, vârstnici.
	5.19. Informarea, la necesitate, a autorităților publice locale și a reprezentanților serviciilor sociale, organelor de poliție despre nevoile sociale, legale sau de alt ordin a persoanelor și

	familiilor lor.
	5.20. Evaluarea corectitudinii aplicării normelor de igienă a mediului de individ, colectivitate și comunitate.
6. Depistarea îmbolnăvirilor	**6.1.**Identificarea familiilor cu risc crescut de îmbolnăvire cu maladii netransmisibile.
	6.2. Identificarea familiilor cu risc crescut de îmbolnăvire cu maladii comunicabile.
	6.3. Identificarea cazurilor suspecte de boli transmisibile în familii, colectivități și comunitate.
	6.4. Informarea medicului de familie despre cazurile suspecte de boli transmisibile în familii, colectivități și comunitate.
	6.5. Identificarea persoanelor cu risc crescut de maladii profesionale.
	6.6. Stabilirea indiviziilor/grupurilor și a colectivităților vulnerabile sau de risc crescut de îmbolnăvire.
	6.7. Recunoaşterea complicaţiilor în sarcină, naştere şi în perioada post-partum.
	6.8. Identificarea patologiilor acute și cronice la copii: malnutriție, hipovitaminoze, maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului locomotor, probleme cu vederea, auzul, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale etc.
	6.9. Informarea medicului de familie despre patologiile acute și cronice depistate la copii: malnutriție, hipovitaminoze, maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului loco-motor, probleme cu vederea, auzul, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale etc..
	6.10. Identificarea patologiilor acute și cronice depistate la adolescenți: maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului loco-motor, probleme cu vederea, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale etc.
	6.11. Informarea medicului de familie despre patologiile acute și cronice depistate la adolescenți: maladii respiratorii, cardiovasculare, gastro-intestinale, endocrine, renale, probleme a aparatului loco-motor, probleme cu vederea, probleme psiho-emoționle, dereglări mentale ect..
7. Menținerea sănătății în condiții de asistență medicală comunitară	**7.1.**Evaluarea stării sănătății pacienților cu boli cronice.
	7.2. Evaluarea nevoilor fundamentale perturbate la pacienții cu boli cornice..
	7.3. Inițierea managmentului cazului.
	7.4. Aplicarea managmentului cazului în limitele competențelor profesionale.
	7.5.Școlarizarea pacienților, membrii familiei/aparținătorii vizând controlul simptomelor clinice și semnelor de pericol în boli cardiovasculare, oncologice, respiratorii, diabetul zaharat.
	7.6. Facilitarea activităților *Școlii pacientului*, (ex. *Școala pacientului cu hipertensiune arterială, Școala pacientului cu diabetul zaharat, Școala tinerilor părinți etc.)*
	7.7. Organizarea activităților pentru grupurile de pacienți pe interese, vizând diseminarea experiențelor în prevenirea progresiei și complicațiilor bolilor cronice al sistemului

	cardiovascular, respirator*aparatului locomotor, dereglărilor mentale etc.*
	7.8. Monitorizarea activităţilor grupurilor de pacienţi pe interese, vizând diseminarea experienţelor în prevenirea progresiei şi complicaţiilor bolilor cronice al sistemului cardiovascular, respirator, *locomotor, dereglărilor mentale etc.*
	7.9.Şcolarizarea pacienţilor, membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând rolul evaluării sistematice a parametrilor vitali (tensiunea arterială, pulsul etc.)/de laborator (glicemia, coelsterolul)/ instrumentale (indicilor spirometriei, electrocardiograma etc.) în prevenirea decompensării patologiilor cronice.
	7.10. Realizarea activităţilor de consilire vizând necesitatea spitalizării sistematice a pacienţilor cu patologii cronice în scopul prevenirii apariţiei complicaţiilor.
	7.11. Facilitarea spitalizării sistematice a pacienţilor cu patologii cronice în scopul prevenirii apariţiei complicaţiilor.
	7.12.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *tusea cronică, dispneea, febra, febra cronică.*
	7.13. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *tusea cronică, dispnee, febră, febră cronică.*
	7.14.Şcolarizarea pacienţilor/ membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *diareea şi constipaţia rebelă.*
	7.15. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *diaree şi constipaţie rebelă.*
	7.16.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *leziunile pe tegumente şi mucoase, problemele de troficitate a tegumentelor.*
	7.17. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *leziuni pe tegumente şi mucoase, probleme de troficitate a tegumentelor.*
	7.18.Şcolarizarea pacienţilor/ membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *problemele de mobilitate.*
	7.19. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *probleme de mobilitate.*
	7.20.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *problemele de sănătate în infecţii urinare*, *disurie, işurie, anurie.*
	7.21. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *infecţii urinare*, *disurie, işurie, anurie.*
	7.22.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând *edemele şi ascita.*
	7.23. Asigurarea managmentului integrat al pacienţilor cu *edeme şi ascită.*
	7.24.Şcolarizarea pacienţilor/membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând medicaţia compensată în patologii cronice.
8. Facilitarea examinărilor clinice şi paraclinice de laborator şi instrumentale în comunitate	**8.1.**Pregătirea psihică a pacientului pentru examinarea clinică, eventuale prelevări de produse biologice şi patologice, examinări paraclinice instrumentale/funcţionale.
	8.2.Pregătirea fizică a pacientului, prin tehnici specifice, pentru examinarea clinică, investigaţii speciale de laborator,

	instrumentale şifuncţionale.
	8.3.Aplicarea prevedrilor protocoalelor/standardelor procedurilor pentru tehnici speciale de explorări paraclinice a pacientului (testări biologice, utilizarea substanţelor de contrast, izotopilor radioactivi).
	8.4. Motivarea femeilor pentru efectuarea testului de screening cervical - testul Babeş-Papanicolau.
	8.5. Consilierea femeilor pentru efectuarea testului de screening cervical - testul Babeş-Papanicolau.
	8.6. Motivarea persoanelor pentru efectuarea testul de screening colorectal.
	8.7. Consilierea persoanelor pentru testul de screening colorectal.
	8.8.Înregistrarea Electrocardiogramei (în cazul în care este certificat) la indicaţia medicului.
	8.9. Etichetarea probelor biologice şi patologice.
	8.10. Transportarea probelor biologice şi patologice la laborator.
	8.11. Consilierea pacientului după efectuarea tehnicilor specifice de examinări de laborator, funcţionale, instrumentale şi cu radionucleizi.
9. Supravegherea alimentaţiei şi hidrataţiei pacientului	**9.1.**Respectarea principiilor generale ale hidratării şi alimentaţiei pacientului cu diferite patologii.
	9.2. Explicarea pacienţilor/membrilor familie/aparţinătorilor principiilor generale ale hidratării şi alimentaţiei pacientului cu diferite patologii.
	9.3. Recomandarea diferirtor regimuri alimentare comform compoziţiei, consistenţei, temperaturii, orarului de administrare, acţiunei asupra PH–ului gastric etc..
	9.4. Aplicarea diferitor regimuri alimentare conform compoziţie, consistenţei, temperaturii, orarului de administrare, acţiunei asupra PH–ului gastric etc..
	9.5. Recomandarea orarului de distribuire a meselor şi alimentelor în funcţie de starea generală şi particularităţile de alimentaţie a pacientului (alimentare artificiala, pasivă, activă, paliativă).
	9.6.Şcolarizarea pacientului, familiei/aparţinătorii în privinţa regimului alimentar prescris de medicul de familie (ex. restricţiile alimentare), obiectivele regimurilor dietetice şi conduita alimentară.
	9.7.Şcolarizarea pacienţilor şi membrilor familiei/ aparţinătorilor vizând obiectivele şi modalităţile de preparare a alimentelor şi tipurile de regimuri dietetice.
	9.8. Aplicarea obiectivelor de preparare a alimentelor şi tipurile de regimuri dietetice
	9.9. Pregătirea necesarului pentru alimentaţia pacienţilor conform indicaţiilor medicului
	9.10. Aplicarea măsurilor de ordin general pentru hidratarea pacienţilor conform indicaţiilor medicului
	9.11. Observarea apetitului pacientului
	9.12. Consilierea membrilor familiei /aparţinătorilor privind alimentaţia pacientului dependent

	9.13.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor privind evaluarea zilnică a bilanţului hidric al pacientului.
	9.14. Comunicarea modificărilor bilanţului hidric medicului de familie.
	9.15.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor privind particularitățile alimentației copilului de diferite vârste.
	9.16. Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor privind particularitățile alimentației pacientului vârstnic.
10. Aplicarea activităților terapeutice în condiții de asistență medicală comunitară	**10.1.**Informarea pacientului/membilor familiei/aparținătorilor cu privire la modul de administrare, cantitatea, efectul scontat şi eventualele efecte secundare ale remediilor medicamentoase.
	10.2. Realizarea algoritmului manevrelor/tehnicilor medicale curative autonom și în colaborare cu alți actori: medic, asistent medical de familie, membrul familiei etc..
	10.3. Asistarea medicului de familie în efectuarea tehnicilor speciale (puncție toracică, laparocinteză etc.) de tratament.
	10.4. Aplicarea conform competenţelor profesionale şi la indicaţia medicului a protocolului procedurei medicale impusă de starea pacientului/urgenţa medicală.
	10.5. Educarea pacientului/ membrilor familiei în administrarea medicamentelor la domiciliu (local, enteral, inhalator, injecţiile i/m, s/c).
	10.6. Efectuarea tehnicilor, procedurilor medicale insclusiv pansamentelor, în activitatea terapeutică conform planului de tratament indicat de medic.
	10.7. Respectarea normelor de administrare a substanților medicamentoase: modul de administrare prescris de medic, doza, orarul, ordinea de administrare, incompatibilitatea şi interacţiunile dintre substanţele medicamentoase, timpul de administrare, contraindicaţiile, efectele secundare, eficienţa administrării.
	10.8. Monitorizarea pacientului în vederea apariţiei eventualilor reacţiilor secundare după administrarea remediilor medicamentoase.
	10.9. Raportarea medicului de familie despre apariţia eventualilor reacţiilor secundare după administrarea remediilor medicamentoase.
	10.10. Efectuarea intervenţiilor recomandate de medicul de familie în cazul apariţiei eventualelor reacţii secundare.
	10.11. Acordarea asistenței medicale de urgenţă în diverse situații medicale în limita competenţelor profesionale.
	10.12.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al copilor de diferite vârste *cu febră, convulsii, laringospasm, voma, intoxicaţii alimentare, cu alcool* etc.
	10.13. Realizarea măsurilor de asistenţă medicală de urgenţă în caz de *febră, convulsii, laringospasm, voma, intoxicaţii alimentare, cu alcool la copii de diferite vârste.*
	10.14.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu *afecțiuni cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare.*
	10.15. Realizarea managementului integrat al gravidelor cu urgenţe cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare: acces de *astm*

	bronşic, puseu hipertensiv, infarct miocardic acut, lipotemie, colaps, edem pulmonar acut, ictus cerebral.
	10.16.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu *preeclampsie/ eclampsie.*
	10.17. Realizarea măsurilor de asistenţă medicală de urgenţă în *preeclampsie/eclampsie.*
	10.18.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu urgenţe abdominale: *apendicită acută, abdomen acut, colică biliară, colică renală.*
	10.19. Realizarea managementul integrat a gravidelor cu urgenţe abdominale: *apendicită acută, abdomen acut, colică biliară, colică renală.*
	10.20.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu hemoragii.
	10.21. Realizarea managementului integrat al gravidelor cu hemoragii - *hemoptizie, epistaxis, hematurie, hemoragie digestivă superioară, rectoragie, metroragii.*
	10.22.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al gravidelor cu diferite tipuri de come: *diabetice, hepatice, etilică, etc.*
	10.23. Asigurarea managementului integrat al gravidelor diferite tipuri de come: *diabetice, hepatice, etilică, etc.*
	10.24.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managmentul integrat al gravidelor cu diverse forme de *şoc.*
	10.25. Realizarea managementului integrat al gravidelor cu diverse forme de şoc: *anafilactic, cardiogen, traumatic, hipovolemic.*
	10.26.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al pacienților cu afecțiuni cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare.
	10.27. Realizarea managementului integrat al pacienţilor cu urgenţe cardio-respiratorii şi cerebro-vasculare: acces de *astm bronşic, puseu hipertensiv, infarct miocardic acut, lipotemie, colaps, edem pulmonar acut, ictus cerebral.*
	10.28.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al pacienților cu afecțini abdominale.
	10.29. Realizarea managementului integrat al pacienţilor cu urgenţe abdominale: *apendicită acută, abdomen acut, colică biliară, colică renală.*
	10.30. Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând .managementul integrat al pacienților cu diferite tipuri de come în anamneză.
	10.31. Realizarea managementului integrat al pacienților cu diferite tipuri de come: *diabetice, hepatice, etilică, etc.*
	10.32. Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul integrat al pacienților cu diverse forme de şoc în anamneză.
	10.33. Realizează managementul integrat al pacienţilor şi gravidelor cu diverse forme de şoc: *anafilactic, cardiogen, traumatic, hipovolemic.*
	10.34. Realizează managementul integrat al pacienţilor cu diverse forme de traumatisme: *luxații, fracturi –*

	închise/deschise, traumatism al cutiei toracice, abdomenului, bazinului mic, TCC, combustii, asfexie.
11. Reabilitarea medicală în condiţii de asistenţă medicală comunitară	**11.1.**Evaluarea stării/indicilor funcţiilor vitale al individului/pacientului la domiciliu.
	11.2.Înregistrarea indicilor funcţiilor vitale al individului/pacientului la domiciliu.
	11.3.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând efectuarea toaletei igienice zilnice a bolnavului grav.
	11.4.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând îngrijirea cavității bucale, ochilor, cavității nazale, urechilor, părului și unghiilor, igiena intimă pacienților gravi.
	11.5. Identificarea problemelor de îngrijiri curente în funcţie de nevoile fundamentale perturbate.
	11.6. Stabilirea în comun cu membrii familiei a priorităţilor în îngrijirea pacientului conform rolului autonom şi delegat.
	11.7. Elaborarea în comun cu membrii familiei a planului de îngrijiri a pacientului conform rolului autonom şi delegat.
	11.8. Implementarea în comun cu membrii familiei a planului de îngrijiri a pacientului conform rolului autonom şi delegat.
	11.9.Indentificarea problemelor de sănătate ale pacienţilor cu patologii cronice.
	11.10.Elaborarea planului de nursing conform problemelor prioritare de sănătate stabilite.
	11.11.Împlementarea planului de nursing conform problemelor prioritare de sănătate stabilite.
	11.12.Evaluarea rezultatelor de îngjriji aplicate pacienților cu patologii cronice.
	11.13.Raportarea medicului de familie rezultatelor îngjrijilor aplicate pacienților cu patologii cronice.
	11.14.Monitorizarea indicilor funcţiilor vitale, vegetative ale pacientului grav (temperatură, Ps, TA, FR, PO2, diureză, scaun, vărsături, expectoraţie, greutate corporală, talie).
	11.15.Raportarea medicului de familie despre modifucările în indicii funcţiilor vitale, vegetative ale pacientului grav (temperatură, Ps, TA, FR, PO2, diureză, scaun, vărsături, expectoraţie, greutate corporală, talie).
	11.16.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul temperaturii corporale la bolnavii febrili.
	11.17.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul indicilor glicemiei la pacienții cu diabet zaharat.
	11.18.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul TA și Ps la pacienții cu afecțiuni cardiovasculare.
	11.19.Școlarizarea membrilor familiei/aparținătorilor vizând managementul escarelor.
	11.20. Explicarea indicațiile și contraindicațiile aplicării agenţilor fizici calzi: compreselor calde, sinapismelor, termoforului.
	11.21. Aplicarea agenţilor fizici calzi: compreselor calde, sinapismelor, termoforului.
	11.22. Explicarea indicațiile și contraindicațiile aplicării agenţilor fizici reci: prâşniţele reci, punga cu gheaţă.

	11.23. Aplicarea agenţilor fizici reci: prâşniţele reci, punga cu gheaţă.
	11.24. Observarea simptomelor şi stării pacientului aflat la îngrijiri la domiciliu.
	11.25.Înregistrarea simptomelor şi stării pacientului în dosarul de îngrijire.
	11.26. Informarea medicului de familie despre evoluția simptomelor şi stării pacientului aflat la îngrijiri la domiciliu.
	11.27. Supravegherea comportamentului pacientului în condiții de domiciliu.
	11.28. Raportarea medicului de familie la schimbarea comportamentului pacientului aflat la îngrijiri la domiciliu.
	11.29.Școlarizează membrii familiei/aparținătorii vizând acordarea îngrijirilor medicale curative și reabilitative în caz de *tuse şi respiraţie dificilă, cianoză, cefalee, diaree, semne de deshidratare, febră, probleme cu gâtul şi cu urechile* la copii de diferite vârste.
	11.30.Școlarizează membrii familiei/aparținătorii vizând acordarea îngrijirilor medicale curative și reabilitative specializate (pediatrice, geriatrice, neurologice, infecto-contagioase, pediatrice, chirurgicale, ginecologice, oncologice, oftalmologice, ORL, dermatovenerologice, etc.) pacienților de diferite vârste.
12. Îngrijirea în stadiul terminal (ultimele 48 de ore)	**12.1.**Identificarea tipurilor de îngrijiri paliative la domiciu a pacientului incurabil.
	12.2. Aplicarea principiilor îngrijirilor paliative la domiciu a pacientului incurabil.
	12.3. Respectarea voinţei şi dreptului pacientului de a înceta sau a refuza realizarea tratamentului cu excepţia cazurilor de forţă majoră cu informarea medicul de familie/curant.
	12.4. Acordarea îngrijirilor paliative la domiciliu.
	12.5. Instruirea familiei sau aparţinătorilor în acordarea îngrijirilor paliative la domiciliu.
	12.6. Comunicarea veştilor proaste pacientului, membrilor familiei/aparținătorilor, respectând protocolul de comunicare a veștilor proaste (zece pași de comunicare a veștilor proaste).
	12.7. Asigurarea consilierii psihologice a pacientului și membrilor familiei în stadiul terminal.
	12.8. Recunoașterea simptoamelor fazei terminale.
	12.9. Recunoașterea diagnosticului de fază terminală în îngrijirea paliativă.
	12.10.Școlarizarea membrilor familiei/ aparținătorilor în îngrijirrea pacientului somnolent-comatos.
	12.11. Aplicarea procedurei îngrijirii pacientului somnolent-comatos.
	12.12. Identificarea cazurilor în care pacientul necesită sedare terminală.
	12.13. Aplicarea diverselor metode de sedare totală a pacientului incurabil.
	12.14. Monitorizarea specifică a simptomelor ultimelor 48 de ore de viață la pacienții incurabili în conformitate cu protocolul stadiului terminal.

	12.15. Menținerea demnității pacientului în ultimele 48 de ore a vieții.
	12.16. Raţionalizarea medicaţiei în faza terminală.
	12.17. Organizarea după două ore după deces, constatat de medic, transportării decedatului la serviciul de prozectură.
	12.18. Acordarea suportului psiho-emoţinal familiei indoliate.
	12.19. Susţinerea membrilor familiei/aparţinătorilor în doliu, oferind informații necesare,
13. Gestionarea actelor și documetelor medicale	**13..1.**Aplicarea prevederilor legislației muncii în activitățile profesionale
	13..2. Aplicarea prevederilor *Codului deontologic al lucrătorului medical şi al farmacistului,*
	13..3. Aplicarea legislației naționale și internaționale din domeniul asistenței medicale comunitare.
	13..4. Aplicarea Regulamentelor și ordinelor MS MPS al RM, Protocoalelor naționale, Procedurile Operaționale cu privire la activitatea asistentului medical comunitar.
	13..5. Alcatuirea planului de activitate zilnică, săptămânală, lunară în colaborare cu echipa de asistență medicală primară.
	13..6. Completarea listei de evaluare a stării sănătății a pacientului.
	13..7. Completarea listei de evaluare a gradului de avansare a procesului patologic la pacienții cu boli cronice.
	13..8. Elaborarea raportului de activitate lunar/trimestrial și anual.
	13..9. Prezenatarea raportului de activitate lunar/trimestrial și anual.
14. Preocuparea pentru formarea profesională continuă	**14.1.**Participarea la autoinstruirea şi educaţia profesională continuă din perspectiva reformelor din sistemul sănătăţii întru depăşirea provocărilor profesionale.
	14.2. Actualizarea cunoştinţelor profesionale prin studiu individual sau alte forme de educaţie continuă conform cerinţelor postului.
	14.3. Participarea la formarea profesională a viitorilor asistenţi medicali comunitari în cadrul mentoratului profesional.
	14.4. Manifestarea iniţiativei proprii în studiul individual cu aplicarea elementelor de cercetare în Nursing-ul comunitar.
	14.5. Promovarea imaginii pozitive a profesiei de asistent medical comunitar în contextul social.
	14.6. Dezvoltarea profesiei de asistent medical comunitar în contextul profesional și social.

V. CALITĂȚI PROFESIONALE:

1. Profesionalism
2. Integritate și asumarea responsabilității
3. Spirit de echipă
4. Comunicabilitate
5. Spirit de observație
6. Spirit de analiză, sintezăa, decizie
7. Rezistență la stres
8. Promptitudine
9. Confidențialitate și obiectivitate
10. Onestitate
11. Empatie
12. Toleranță

13. Receptibilitate
14. Seriozitate
15. Creativitate
16. Adaptabilitate la situații noi

VI. CUNOȘTINȚE ȘI CAPACITĂȚI PROFESIONALE:

În vederea îndeplinirii sarcinilor sale, *asistentul medical comunitar* trebuie sa dețină:

I. *Cunoștințe:*

1. *În domeniul științelor generale și socio-umanistice:* utilizarea tehnologiilor informaționale și comunicaţiilor în specialitate, comunicare şi psihologie medicală, limba străină cu terminologie medicală, medicina calamităţilor şi protecţia civilă, filosofie, limba latină cu terminologie medicală, sociologie şi legislaţie în sănătate, bazele antreprenoriatului.

2. *În domeniul științelor fundamentale:* anatomie si fiziologie umană, bacteriologie, virusologie și parazitologie medicală, farmacologie generală, bazele științei nursing, igienă generală, îngrijiri medicale individualizate, genetica medicală, medicină socială și management.

3. *În domeniul științelor de specialitate:* semiologia bolilor interne și pneumologie cu nursing comunitar, chirurgie generală cu nursing comunitar, puericultura cu nursing comunitar, cardiologie, gastroenterologie și nefrologie cu nursing comunitar, patologie chirurgicală cu nursing comunitar, pediatrie generală cu nursing comunitar, asistența perinatală cu nursing comunitar, medicina omului sănătos, hematologie, reumatologie și endocrinologie cu nursing comunitar, promovarea sănătății, sarcina patologică și urgențe obstetricale cu nursing comunitar, asistența medicală primară cu nursing comunitar, geriatrie cu nursing comunitar, managementul proiectelor de sănătate, sănătatea reproducerii, dermatovenerolgie cu nursing comunitar, maladiile infecțioase la copii cu nursing comunitar, otorinolaringologie cu nursing comunitar, îngrijiri paliative, parazitologie clinică, boli infecțioase cu nursing comunitar, boli metabolice cu nursing comunitar, sănătate mintală și narcologie cu nursing comunitar, neurologie cu nursing comunitar, urgențe medicale, igiena copiilor și tinerilor, istoria medicinii, limba română cu terminologie medicală, violența în familie, sănătatea mediului, epidemiologie, urgențe în sănătate publică, pedagogie, supravegherea și controlul maladiilor netransmisibile, medicina ocupațională.

II. Capacități:

1. Asigurarea educației pentru sanatate și promovării modului sănătos de viață individului/membrilor familiei, colecitivăţiilor și comunității

2. Comunicarea eficientă cu pacienții, membrii familiei/aparținătorii și membrii echipei multidisciplinare în diferite situații socio-profesionale în limba de stat și unele din limbile străine.

3. Consilierea psihologică, socială şi medicală în diverse situații socio-profesionale.

4. Elaborarea, aplicarea și evaluarea planului de ingrijire a pacienților cu afecțiuni terapeutice, chirurgicale, pediatrice, ginecologice, dermatovenerologice, infectocontagioase, otrinolaringologice, oftalmologice, neuro-psihice etc în cadrul AMC.

5. Monitorizarea indicilor vitali a pacientului conform vârstei, sexului și patologiei manifestate.

6. Ingrijirea pacienților în funcție de diagnostic medical și de nursing.

7. Asigurarea condițiilor de confort și siguranță pentru pacienți, membrii familiei/ aparținătorii.

8. Supravegherea alimentației și hidratării pacientului.

9. Pregătirea pacienților și facilitarea seviciilor pentru investigații paraclinice de laborator și instrumentale în limmita competențelor profesionale.

10. Administrarea tratamentului prin diferite căi și metode în limmita competențelor profesionale.

11. Mobilizarea și transportarea pacienților.

12. Acordarea asistenței medicale de urgență la etapa prespitalicească în limmita competențelor profesionale..

13. Formarea și instruirea elevilor, studenților și a cursanților în cadrul mentoratului profesional.

VII. INSTRUMENTE, UTILAJE ȘI MATERIALE:

În activitatea profesională va fi capabil să utilizeze, monitorize și aplice:

I. Instrumente pentru:

1. efectuarea injecţiilor: intradermice, subcutanate, intramusculare şi intravenoase;
2. administrarea medicamentelor pe cale orală, inhalatorie, paranterală, nazală, rectală, vaginală;
3. îngrijirea escarelor, plăgilor trofice, piciorului diabetic, stomelor etc
4. amplasarea unei sonde (endovezicale sau de aspitaţie nazo-gastrică);
5. efectuarea diferitor tipuri de clistere;
6. măsurarea înălţimii fundului uterin şi circumferinţei abdomenului;
7. imobilizarea temporară a fracturii coloanei vertebrale, membrilor, etc;
8. aplicarea unei atele temporare sau a unui pansament ghipsat;
9. controlul hemoragiilor externe majore şi stabilizarea unui pacient cu hemoragii acute;
10. asistarea unui suport de ventilaţie asistată;
11. incizia şi drenajul unui abces superficial;
12. efectuarea toracocentezei, paracentezei (în cazul când asistentul medical comunitar este certificat);
13. resuscitarea cardiopulmonară. (în cazul când asistentul medical comunitar este certificat);
14. utilizarea testelor expres de laborator (glucometru, hemoglobinometru, colesterolometru, determinarea singelui ocult etc.)

II. Utilaje și aparate pentru:

1. deteminarea saturației în sângele periferic (pulsoximetru);
2. înregistrarea unei electorcardiografii (electrocardiograf);
3. determinarea glicemiei, colesterolului prin metoda expres (glucometru, colesterolmetru);
4. determinarea temperaturii corporale (termometru);
5. determinarea tensiunii arteriale (tonometru, fonendoscop);
6. determinarea pulsului și frecvenții contrcațiilor cardiace;
7. detreminarea frecvenței respiratorii;
8. determinarea indicilor antropometrci (talia. greutatea, cercumferinței fronto-occipitale etc).
9. aplicarea ventilaţiei prin mască facială şi cu balonul AMBU.

III. Materiale pentru:

1. prelucrarea escarelor;
2. prelucrarea primară chirurgicală a plăgii;
3. pansarea plăgii aseptice;
4. pansarea plăgii purulente;
5. deschiderea colecţiei purulente superficiale;
6. puncţia pleurală;
7. efectuarea toracocentezei, paracentezei;
8. pansarea plăgii postoperatorii cu tuburi de drenaj;
9. aplicarea tehnicilor de îngrijiri specifice pacientului cu colostomă, epicistostomă;
10. aplicarea tehnicilor de îngrijiri specifice pacientului cu aparat ghipsat şi extensie scheletală.

VIII. TENDINȚE ȘI PREOCUPĂRI DE VIITOR

1. Asumarea responsabilității pentru dezvoltare profesională, la toate nivelurile/etapele de creștere și dezvoltare profesională.
2. Amplificarea eforturilor pentru actualizarea cunoștințelor profesionale, dezvoltarea abilităților sau dobândirea competențelor în domeniile complementare profesiei.
3. Implicarea continuă în fortificarea/dezvoltarea standardelor de educație profesională și alinierea la standardele internaționale.
4. Promovarea imaginii pozitive şi a dezvoltării profesiei de asistent medical comunitar în contextul social.
5. Promovarea autoinstruirii şi educaţiei profesionale continuu din perspectiva reformelor din sistemul sănătăţii.
6. Autoinstruirea şi educaţia profesională continuu în depăşirea provocărilor profesionale.

IX. COMPARAREA PROFILULUI OCUPAȚIONAL ELABORAT CU PROFILURI INTERNAȚIONALE

Profilul ocupațional Specialitatea *Îngrijirea bolnavilor* calificarea *Asistent medical comunitar* este elaborat în baza recomandărilor ***documetelor internaționale:***

- *Directiva UE de recunoaştere a calificării profesionale* (2013/55/ din 20.11.2013);
- *Ghidul EFN pentru implementarea articolului 31 al Directivei 2013/55/UE privind recunoaşterea calificărilor profesionale;*
- *Standard Ocupaţional ASISTENT MEDICAL COMUNITAR, Şcoala Naţională de Sănătate Publică Management şi Perfecţionare în Domeniul Sanitar (SNSPMPDS), Sectorul: Sănatate şi Asistenţă Socială Versiunea: 00, Data aprobării: 15 decembrie 2011, Data propusă pentru revizuire: 01 noiembrie 2015.*
- *Sectorul: Sănatate şi Asistenţă Socială:* sectorul: SANATATE, IGIENA,SERVICII SOCIALE Cod: SAN Denumire document electronic: SO SAN 17 Versiunea: Data elaborarii: 23.07.2008 Date de revizuire preconizata: (1 an de la data validarii), România;
- *Nursing and Midwifery Services. Strategic Directions* 211-2015. WHO/HRH/HPN/10.1. Geneva, WHO;

- *Health 2020 policy framework and strategy.* EUR/RC62/8. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe. Regional Commitete for Europe. Sixty-secong session. Malta, 10-13 september, 2012;
- *Cadru de calificare european – o coordonare a proceselor de la Bolognia, Kopenhaga şi Lisabona*: *Studiu de lungă durată.* Sursa: KOH (2001) 678 endg. din 21.11.2001;
- *Framework for Action on Interprofesional Education and Collaborative Practice.* Geneva, WHO, 2010;
- *Munich Declaration. Nurses and midwives: A Force for Health,* 2000, Copenhagen, WHO Regional Office for Europe, 2000.